ОБЩИНА БРЕЗНИК

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

период на действие: 2021 - 2028 г.

Приета с решение № 556/28.10.2022 г.

на Общински съвет Брезник

обл. Перник, гр. Брезник, ул.”Елена Георгиева “ № 16,
тел.: 07751/24-34, факс: 07751/38-45, e-mail: kmet@breznik.egov.bg, www.breznik.info

СЪДЪРЖАНИЕ

I.Въведение *……4*

1.Принципи при управлението на отпадъците ……4

2.Йерархия в управлението на отпадъците ……5

3.Обхват на програмата ……6

4.Основни цели и резултати, които се очакват от изпълнението на програмата 7

5.Процедури за Екологична оценка и Оценка но съвместимост с предмета и целите за опазване на защитните зони в съответствие с изискванията на ЗООС и ЗБР.....8

6.Обществени консултации при разработване на програмата ……8

7.Органи за разработване и одобрение на програмата и дата на одобрение……9

8.Характеристика на общината ……9

8.1.Географско положение.....9

8.2. Съседни общини.....10

8.3. Релеф.....11

8.4.Климат.....11

8.5.Полезни изкопаеми.....11

8.6.Кметства.....13

8.7.Туризъм, перспективи.....14

9.Данни и информация, отнасящи се до околната среда.....15

9.1.Състояние качеството на въздуха.....15

9.1.1. Данни за причини за замърсяване и за съответните източници на замърсяване.....15

9.1.2.Източници на емисии на територията на общината и евентуална заплаха от увеличаване на замърсяването.....16

9.1.3.Емисии от неподвижни и подвижни източници.....16

9.2.Водни ресурси.....17

9.2.1.Източници на замърсяване на територията на общината.....20

9.2.2.Минерални води- местонахождение, характеристики, дебит, използване, потенциал.....20

II.Основни изводи от анализа на състоянието и прогнозите за бъдещето развитие на управление на отпадъци *……23*

1.Генерирани отпадъци по видове.....25

2.Инфраструктура за управление на отпадъците.....27

3.Закриване и рекултивация на депа с преустановена експлоатация и нерегламентирани сметища.....33

4.Съществуващи схеми за събиране,транспортиране и третиране на отпадъците.....34

5. Финансиране на управлението на отпадъците.....35

6.Административен капацитет за управление на отпадъците.....36

7.Информиране на обществеността по въпросите за управление на отпадъците.....36

8.Прогнози.....37

III.SWOT анализ *……..37*

IV.Цели и приоритети *……39*

V.Подпрограми за постигане на целите с Планове за действие към всяка подпрограма**.....45**

1.Подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъци ……45

2.Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци 55

3.Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битови отпадъци ……58

4.Подпрограма с мерки за разделно събиране и постигане на целите за оползотворяване на битови биоразградими отпадъци.....64

5. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.....68

6.Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци от разрушаване на сгради ……72

7.Подпрограма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци.....77

VI.Координация с други общински планове и програми *……..80*

VII.Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците**.....82**

VIII.Приложения**.....84**

1.Анализ на състоянието текущото състоянието относно отпадъците.....84

2.Анализ и оценка на действащото законодателство по управление на отпадъците.....88

3.Анализ и оценка на прилагане на законодателството по управление на отпадъците.....95

4.Анализ на инфраструктурата по управление на отпадъците.....98

5.Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване.....100

6.Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.....101

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият програмен документ представлява Програма за управление на отпадъците (ПУО) на община Брезник за периода 2021-2028 г.

Общинската програма за управление на отпадъците е един от най-важните инструменти за прилагане на законодателството за отпадъците на местно ниво. Тя се разработва в съответствие с нормативните изисквания на чл.52, ал.1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), във връзка с чл.15, ал.1, т.3, чл.57 и чл.59 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Програмата за управление на отпадъците е секторна програма и е неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда на община Брезник, в съответствие с чл. 52, ал. 2 от ЗУО.

Програмата за управление на отпадъците на община Брезник е разработена в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО 2021-2028 г.) за период, който съвпада с периода на действието му, като се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия.

Националният план е съобразен с изискванията на Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, като са отчетени общите принципи за опазване на околната среда като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и въздействие върху човешкото здраве, икономиката и обществото. Крайният срок на програмата съвпада с периода на програмиране и ползване на европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2021-2028г.

1.Принципи при управлението на отпадъците

При определянето и приоритизирането на мерките, заложени в Програмата, са спазвани следните основни принципи и изисквания за управление на отпадъците, залегнали в международните правни актове, както и общата европейска и националната политика в тази област:

- *“Предотвратяване” - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.*
- *„Разрешена отговорност на производителя“ и „замърсителят плаща“ –лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.*
- *„Превантивност“ – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.*

- *„Близост“ и “самодостатъчност” – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.*
- *„Участие на обществеността“ – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост, имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.*

2. Йерархия на управлението на отпадъците

Йерархията на управлението на отпадъците описва предпочитаната последователност на операциите и дейностите с отпадъци:

- *предотвратяване на образуването на отпадъците;*
- *подготовка за повторна употреба;*
- *рециклиране;*
- *друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;*
- *обезвреждане (контролирано депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).*

Рамкова директива за отпадъците (РДО) дава определения за всяка една от операциите и дейностите свързани с отпадъците:

- *предотвратяване - мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:*

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;

- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или

- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите;

- *повторна употреба - всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени;*
- *подготовка за повторна употреба - проверка, почистване или ремонт, операции по оползотворяване, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които вече са предадени като отпадък/излезли от употреба продукти, се подготвят, така че да могат да бъдат повторно използвани без всякаква друга предварителна обработка.*

- *рециклиране - всяка дейност по оползотворяване, посредством която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества, за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности;*
- *оползотворяване - всяка дейност, която има като основен резултат използването на отпадъка за полезна цел чрез замяна на други материали, които иначе биха били използвани за изпълнението на конкретна функция, или подготовката на отпадъка да изпълнява тази функция в производствено предприятие или в икономиката като цяло;*
- *обезвреждане - всяка дейност, която не е оползотворяване, дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия.*

3. Обхват на програмата

Съгласно ЗУО, настоящата програма за управление на дейностите по отпадъците разглежда посочените в чл.2, ал.1 отпадъци, а именно:

- *Битови отпадъци (БО);*
- *Производствени отпадъци (ПО);*
- *Строителни отпадъци (СО);*
- *Опасни отпадъци (ОО).*

Програмата за управление на отпадъците на община Брезник 2021 – 2028 г. обхваща всички дейности по управление на отпадъците, които произтичат като задължение на Община Брезник, съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. Обхватът и съдържанието на Програмата са в съответствие и с Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците утвърдени със Заповед № РД-883/23.09.2021г. на Министъра на околната среда и водите. В рамките на Програмата за управление на отпадъците са изготвените анализи на съществуващото състояние и практики по управление на отпадъците на територията на община Брезник, въз основа на които са идентифицирани проблемите и основните изводи и препоръки от анализите и са определени основните цели на Програмата за периода 2021-2028 г. Предвидени са основни мерки и дейности за периода на действие на Програмата с оглед постигане на поставените цели и изпълнението на задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация в областта на управление на отпадъците.

4. Основни цели и резултати, които се очакват от изпълнението на програмата

Програмата за управление на отпадъците има за цел да осигури на община Брезник инструмент за планиране на необходимите ресурси, мерки и дейности за предоставяне на качествени услуги по управление на отпадъците на жителите на общината и да подобри управлението на отпадъците в съответствие с общоевропейската йерархия за отпадъците. Очаква се изпълнението на Програмата да окаже съществен принос за ефективно използване на ресурсите и намаляване на вредните въздействия на отпадъците върху околната среда. Реализирането на заложените с програмата мерки и дейности има за резултат предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве и намаляване на използването на първични природни ресурси.

Основните стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците на община Брезник за периода 2021-2028 г. са:

***Стратегическа цел 1:** Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването или насърчаване на повторното им използване.*

***Стратегическа цел 2:** Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им.*

***Стратегическа цел 3:** Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.*

***Стратегическа цел 4:** Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците.*

За постигането на стратегическите цели са разработени подпрограми с мерки, съдържащи План за действие, в който са посочени основните дейности, отговорните институции и възможните източници за финансиране за осигуряване изпълнението на Програмата за периода 2021-2028 г. и индикатори за оценка степента на изпълнение на заложените мерки в подпрограмите.

С оглед прилагане на необходимите мерки по управление на отпадъците и настъпилите промени в националното законодателство, настоящата Програма е насочена към постигане на следните резултати:

- *Реализиране на мерки за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци;*
- *Подобряване на организацията по разделяне, временно съхраняване, събиране и транспортиране на отпадъците;*
- *Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и постигане на заложените в законодателството цели за рециклиране и оползотворяване на битови*

отпадъци (отпадъци от хартия, картон, метали, пластмаса и стъкло; биоразградими в т.ч. биоотпадъци) и строителни отпадъци;

- *Подобряване на правната регулация на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта;*
- *Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците;*
- *Укрепване на административния капацитет на администрацията, отговорна за управлението на отпадъците в общината;*
- *Увеличаване на инвестициите и прилагане на принципите "Замърсителят плаща" и "Разширена отговорност на производителя" при интегрираното управление на отпадъците;*
- *Развитие на устойчиви системи за управление на специфични потоци отпадъци;*
- *Повишаване участието на обществеността при управление на дейностите по отпадъците в общината.*

5.Процедури за Екологична оценка и Оценка за съвместимост с предмета и целите за опазване на защитените зони в съответствие с изискванията на ЗООС и ЗБР.

Законът за опазване на околната среда (ЗООС) и Законът за биологичното разнообразие (ЗБР) регламентират изискванията и последователността на провеждане на процедурите и определят рамката за провеждане на съвместени процедури за екологична оценка и оценка за съвместимост на планове и програми и съответните подзаконови актове - Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони. Компетентен орган за процедурите е РИОСВ- София.

6. Обществени консултации при разработване на програмата

При разработването на настоящата програма са използвани следните методи за консултации с обществеността:

- *Информиране на обществеността, чрез публикуване на сайта на Общината на проект на Програма за управление на отпадъците на Община Брезник 2021-2028 г.;*
- *Проведени обществена консултации по реда на чл.26 от Закона за нормативните актове, чрез предоставяне на проекта на програмата на сайта на Община Брезник и приемане на становища, мнения и възражения на официалната ел. поща на общината;*

7.Органи на разработване и одобрение на програмата и дата на одобрение

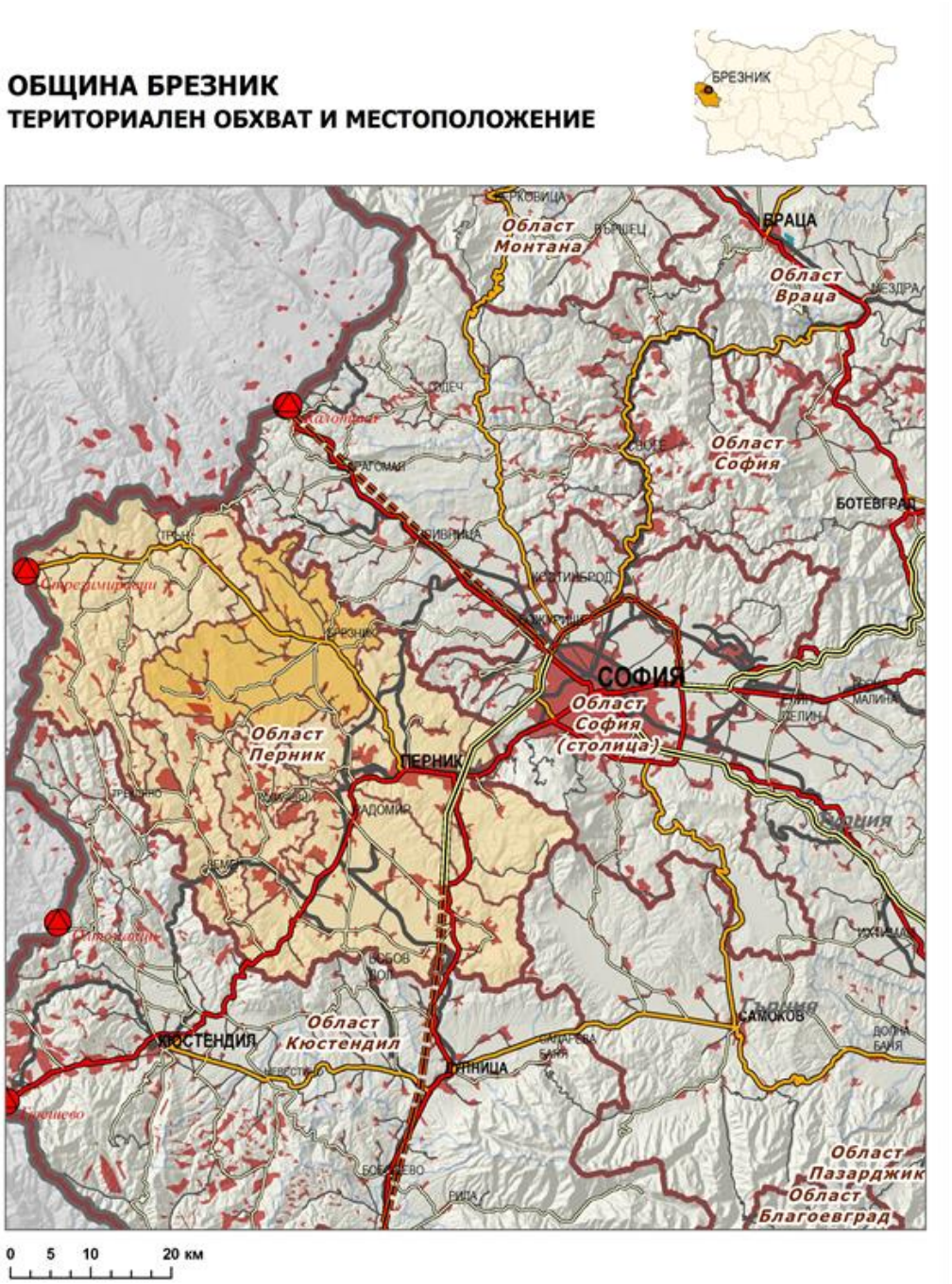
Програмата е изготвена от Община Брезник, съгласувана със Становище № …….. на директора на РИОСВ-София.

Програмата е приета на .....2022 г. с Решение № ...../.....2022 г., взето с Протокол № ……. от Общински съвет - Брезник.

8. Характеристика на общината

8.1 Географско положение

Община Брезник е разположена в западната половина на Граовското поле, като част от Пернишка област, обхваща територия от 404 кв.км и представлява 16,9% от територията на областта.



Като важни предимства може да се считат:

- *Наличие на уникален природен потенциал, разнообразен релеф, наличие на минерални извори с доказани лечебни свойства в областта на балнеолечението*;
- *Добра суровинна база: иглолистни и широколистни гори, инертни материали за строителство и др.;*

- *Градът е разположен в зона, подходяща за развитие на трансгранично сътрудничество;*
- *Разстоянието от Брезник до столицата София е 50 км, а до границата с Р Сърбия е 45 км.*

8.2 Съседни общини

Общината граничи с общините: Перник, Сливница, Трън, Земен, Ковачевци, Драгоман и Божурище. От североизток котловината граничи с Вискяр планина, на юг и югозапад допира с Любаш и Черна гора.

В състава на Брезнишка община са включени 34 села, 25 махали и един град. Населението към 22.07.2021 г. възлиза на 5742 жители, от тях 1753 живеят в града.

Като цяло, инфраструктурната изграденост на Брезник е сравнително добра, в това число – техническата и социалната.

8.3 Релеф

Релефът на общината е изключително разнообразен, редуват се ниски заоблени хълмове със силно пресечен планински релеф и вдлъбнати котловини. Най-голямата котловина е Брезнишката, заключена между планините Вискяр, Завалска, Черна гора и Любаш. Тя е с удължена форма в посока северозапад-югоизток. Площта и е около 60 км2, а средната надморска височина е между 700 и 800 м.;

8.4 Климат

Климатът е умерено-континентален с изразени температурни инверсии в долините. Средната надморска височина на община Брезник е 750 м. Средната температура на най-студения месец януари в Брезник е (-1,7 ^{0}C), а средната температура на най-топлия месец юли е (19,6 ^{0}C). Преобладаващите ветрове са от север и северозапад.

Общината се характеризира с много богато разнообразие от растителни видове. Най-разпространените са иглолистните, бук, дъб, върба, бреза, габър, липа, акация и др. В горските територии се срещат много диворастящи лечебни растения и храсти, като жълт кантарион, риган, мащерка, глог, шипка, липа, бял равнец и др.

Основни земеделски култури, от които по-значителните и с традиции са пшеница, слънчоглед, царевица и др. Отглеждат се също зеленчуци - домати, пипер и др.

8.5 Полезни изкопаеми

Община Брезник заема междинно място между Трънската рудна зона и Пернишкия въгленосен район. Разкрити са находища на нефтошисти (находище „Красава“ в землището

на с. Горни Романци), скални минерални суровини - червен пясъчник (находище „Ноевци“, както и потенциални запаси в землищата на селата Бегуновци и Садовик).

През последните години актуалност получава находището на злато- сребросъдържащи руди (находище „Милин камък“) в южната част на хълма Бърдото в землището на гр. Брезник.

На 28 май 2004 г. „Трейс Рисорсиз” ЕООД получава разрешително за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми на територията на община Брезник. По време на геолого-проучвателните работи, в района на град Брезник са установени запаси и ресурси на златосъдържащи руди.

В резултат на това, през 2011 год. е изготвено инвестиционно предложение за добив и преработка на подземни богатства по чл. 2, ал. 1 от Закона за подземните богатства. Обект на бъдещата концесия е добивът на златосъдържащи руди от площ „Брезник”, находище „Милин камък”.

През октомври 2012 год. „Трейс Рисорсиз” ЕООД внася в РИОСВ – Перник Доклад за оценка на въздействието върху околната среда заедно с Доклад за оценка на въздействието на инвестиционното предложение върху защитени зони „Мещица” и „Ноевци” от мрежата НАТУРА 2000. Едновременно с това е инициран процес на консултации с обществеността по отношение на очакванията от реализацията на проекта и социално-икономическото му въздействие върху региона.

След приетото и влязло в сила положително решение на РИОСВ – Перник е регистрирано търговско откритие на находище „Милин камък“. Тази стъпки е основание Министерският съвет на Република България със свое Решение № 637 от 21 август 2015 г. да предостави на „Трейс Рисорсиз“ ЕООД концесията за добив на златно-сребърни руди в землището на гр. Брезник. Въз основа на това решение на 26.01.2016г. е сключен договор за концесия между дружеството и Министерството на енергетиката.

Инвестиционното предложение включва следните дейности:

• подземен добив на златосъдържащи руди от находище „Милин камък”

• обогатяване на добитата руда и получаване на концентрат чрез гравитационни и флотационни методи

• техническа ликвидация и рекултивация на площите след края на експлоатационните работи

Продължителност на проекта: 18-30 години

Проектът ще бъде реализиран за срок от 18 години. В случай, че при допълнителните геологопроучвателни работи се докажат допълнителни количества запаси, експлоатационният период може да бъде удължен до 30 години. В този период се включват:

1) Подготвителни и допълнителни геолого-проучвателни работи (поне 3 години)

Преди да започне експлоатация на находището, предстои:

• провеждане на допълнителни геологопроучвателни дейности;

• провеждане на археологическо проучване;

• набавяне на всички разрешителни за осъществяване на дейността;

• решаване на обществено значимите въпроси в дух на взаимно съгласие и конструктивно сътрудничество.

2) Строителство (3 години)

• изграждане на подземен рудник, надземен рудничен комплекс, насипище за стерилни скални маси, депо за хумусни материали, водоем за управление на оборотните води.

• изграждане на инсталация за преработка на рудата – обогатителна фабрика с необходимото съоръжение за депониране на минните отпадъци – хвостохранилище, резервоар на оборотни води и изграждане на техническа инфраструктура на площадката.

3) Експлоатационен период (разработване на находището): 11-23 години

Предвижда се годишен добив на златосъдържащи руди до 300 хиляди тона. Тяхната преработка в обогатителния комплекс ще осигури 45 – 50 хиляди тона златосъдържащ концентрат годишно.

Разработването на находището ще се извършва по максимално природощадящ подземен начин, с обратно запълване на минните пространства със скален материал.

При добива и преработката на рудата няма да се използват цианиди под каквато и да било форма.

4) Закриване и извеждане от експлоатация.

Рекултивация на терените (2 години)

След изчерпване на запасите в находището и прекратяване на добивните и преработвателни дейности, се пристъпва към закриване на обекта, включващо ликвидация и запълване на подземния рудник, демонтаж на съоръженията, разчистване и заравняване на наземните площадки, техническа и биологична рекултивация на насипището за скална маса и хвостохранилището.

След закриването на обекта и рекултивацията на терените, ще бъдат осигурени следексплоатационни грижи и мониторинг за период от 10 години.

8.6 Кметства и населени места в общината

Като цяло демографското развитие на общината очертава няколко важни тенденции: – висок темп на намаляване на населението; ниска раждаемост и висока обща смъртност,

определящи висок отрицателен естествен прираст; намаляване на потенциала на трудоспособното население, обезлюдяване на села и значителна територия.

В таблица 1 е дадено разпределение на населението по населени места.

№	***Населено място***	***Брой жители*** *(по настоящ адрес)*
1	*с. Арзан*	*5*
2	*с. Бабица*	*10*
3	*с. Банище*	*31*
4	*с. Бегуновци*	*98*
5	*с. Билинци*	*0*
6	*гр. Брезник*	*3989*
7	*с. Брезнишки извор*	*20*
8	*с. Брусник*	*1*
9	*с. Велковци*	*133*
10	*с. Видрица*	*14*
11	*с. Гигинци*	*93*
12	*с. Гоз*	*1*
13	*с. Горна Секирна*	*9*
14	*с. Горни Романци*	*9*
15	*с. Гърло*	*35*
16	*с. Долна Секирна*	*97*
17	*с. Долни Романци*	*7*
18	*с. Душинци*	*4*
19	*с. Завала*	*8*
20	*с. Конска*	*66*
21	*с. Кошарево*	*185163*
22	*с. Красава*	*11*
23	*с. Кривонос*	*1*
24	*с. Муртинци*	*2*
25	*с. Непразненци*	*46*
26	*с. Ноевци*	*469*
27	*с. Озърновци*	*0*
28	*с. Ребро*	*36*
29	*с. Режанци*	*54*
30	*с. Ръжавец*	*6*
31	*с. Садовик*	*48*
32	*с. Слаковци*	*185*
33	*с. Сопица*	*62*
34	*с. Станьовци*	*25*
35	*с. Ярославци*	*4*
Общ брой жители за общината към 22.07.2021г.		***5742***

8.7 Туризъм, перспективи

Природните ресурси на община Брезник като гори, релеф, климат, води, растителност и животински свят, са отлични възможности, за развитието на различни форми на туризъм – пешеходен, велотуризъм, маршрутно – познавателен, селски туризъм и най-вече екотуризъм. Обектите от културно-историческото наследство, с които може да се търси съчетание с туризъм са:

- ***Църквата „Света Петка”*** *– архитектурно-художествен паметник на културата, Храм паметникът „Свети Георги Победоносец”; църквите „Света Троица” в с.Брезнишки извор, „Света Неделя” в с.Долна Секирна, „Свети Николай”с.Ноевци, Манастирската църква „Свети Николай” в с.Ребро, „Свети пророк Илия” с.Режанци, „Свети Йоан Богослов” с.Банище, „Успение Богородично” с.Слаковци, „Св.Св.Кирил и Методий” с.Садовик, „Св.ВМЧ Георги” с .Сопица;*

- ***Манастирът „Св. Архангел Михаил”*** *с.Билинци е обявен за архитектурен и художествен паметник, Черногорският манастир „Св Безсребреници Козма и Дамян” от епохата на Българското Възраждане, Мегалитен храм-паметник „Пусто гърло” – археологически паметник с национално значение;*

- ***Класно училище гр.Брезник;***

- ***Етнографски музей гр.Брезник****, музейни сбирки към читалищата в селата Бегуновци и Слаковци, картинна галерия към читалище „Просвещение гр.Брезник;*

- ***Богати традиции*** *- уникални сурвакарски празници в 16 от селата на община Брезник, ежегоден сурвакарски карнавал в града;*

- ***Автентичен фолклор*** *– ревностно пазен и развиван от читалищата;*

- ***Разнообразен културен календар*** *с организирани местни празници, изложби,събори и игри;*

- ***Лесопарк „Бърдото”*** *– туристически пътеки, барбекюта, уникална „Желязна минерална вода”, Хижа „Брезите”,, хотел - ресторант „Бърдото”с открит плувен басейн и отлична кухня;*

- ***Язовир „Слаковци”,*** *намиращ се на 5 км. от гр.Брезник – хотел-ресторант,бунгала, отлични условия за отдих и риболов*

- ***Туристически комплекс*** *- „Конза” в с.Конска, предлага отлични условия за почивка, отдих, спортен риболов, картинг и АТВ писта, а в момента се изгражда и хотелски комплекс с аквапарк.*

9. Данни и информация, отнасящи се до околната среда

9.1 Състояние на качеството на въздуха

Качеството на атмосферния въздух в община Брезник се определя от три основни фактора:

- Количеството и състава на вредните емисии, изхвърляни в атмосферния въздух от дейността на промишлените обекти;

- Количеството и състава на организираните и неорганизирани емисии от битовия сектор, които се формират основно от вида на горивото за отопление и домакински нужди, особено през зимния период;

- Вредните емисии от подвижните източници – транспортните средства, които се формират от техническото ниво на автомобилния парк, преминаващ през пътната мрежа на областта, както и от организацията на движение – интензивност на трафика, качество на пътната настилка и др.

9.1.1 Данни за причини за замърсяване и за съответните източници на замърсяване

Източници на замърсяване могат да бъдат: липса или лошо техническо състояние на пречиствателните съоръжения, използване на горива с високо съдържание на вредни вещества, многобройни източници на замърсяване от битово отопление през зимния сезон и др.

Източник на вредни емисии в атмосферния въздух на територията на община Брезник на този етап е битовият сектор.

Населението на общинския център и още 34 села използва твърдо гориво – дърва и въглища, за отопление и домакински цели. Това е и основната причина, която създава условия за замърсяване на атмосферния въздух.

Газификацията на град Брезник би могла да минимизира тези негативни въздействия до минимум и да установи добра тенденция за подобряване качеството на атмосферния въздух в района.

9.1.2 Източници на емисии на територията на общината и евентуална заплаха от увеличаване на замърсяването

Към момента на територията на общината няма установено наднормено замърсяване на атмосферния въздух. Източници на промишлен шум и вредни емисии, които да са сериозен проблем за въздуха на настоящия етап не са идентифицирани.

Източници на емисии и евентуална заплаха от увеличаване на замърсяването биха могли да бъдат: разширяването на дадено предприятие, промяна на дейността на предприятие, увеличаване на трафика на автомобилния транспорт и др.

9.1.3 Емисии от неподвижни и подвижни източници

Специфичен сезонен проблем на гр. Брезник е състоянието на атмосферния въздух през отоплителния сезон. Проблемът се поражда от факта, че замърсяването се предизвиква на първо място от масовото използване на въглища и дърва за отопление на жилищата. Едва след това, като замърсители се явяват промишлените предприятия и автотранспорта.

Замърсяването, причинявано от населението на този етап може само да бъде следено сезонно чрез замервания на основните замърсители от МОСВ. Стъпка напред към предотвратяване замърсяването на въздуха с прах и серен двуокис е ограничаването, а впоследствие и прекратяването на използване в бита на въглища. Въглищата са с висока калоричност, но високото съдържание на сяра ги прави неприемливи за масово използване в бита.

Основен източник на емисии от подвижни източници са отработените газове от моторни превозни средства със замърсители: прах, оловни аерозоли, серен диоксид, азотен диоксид, сероводород.

- ***Мерки за получаване на необходимите данни за констатиране на наднормено замърсяване***

В случаите, когато липсват данни, за да се констатира дали има или няма наднормено замърсяване, и особено когато има съмнение за наднормено замърсяване, се набелязват мерки и се предприемат действия по установяване на замърсителя, уведомяване на компетентните органи и извършване на необходимите измервания.

В случаите на констатирано наднормено замърсяване се определят честота; териториален обхват на замърсяването /на територията на цялата община, отделните населени места и т.н/. При констатиране на показателят "неприятни миризми", се описват - източниците, причините, засегнато население и др.

9.2 Водни ресурси;

- ***Реки и язовири на територията на общината***

Хидроложките условия в община Брезник са сравнително добри. Хидрографската мрежа се образува от реките Конска и Светля, които са десни притоци на р. Струма.

***Река Конска** води началото си от връх Китка, Завалската планина и заедно с притоците си протича през Брезнишката котловина. Реката има постоянно водно течение с неравномерен воден дебит през различните годишни сезони. Река Конска и нейните притоци в горното си течение протичат през горския фонд, след което продължават изключително сред селскостопанския фонд.*

Река Светля *води началото си от планината Любаш и също е с постоянно водно течение и неравномерен воден дебит.*

На територията на община Брезник са разположени следните микроязовири – яз. гр. Брезник, яз. с.Красава, яз.с.Завала, яз.с.Бегуновци, яз.с.Слаковци , яз.с Конска, яз.с.Кошарево и яз.с.Брезнишки извор.

Питейното водоснабдяване се осигурява чрез язовир „Красава-2” с обем 3 мил.куб.м., мрежата от групата „Секирна – Брезник” и местни водохващания със съответните пречиствателна станция в Брезник, система за хлориране, почистване и поддържане на каптажи и резервоари.

От 35 селища на общината 32 са водоснабдени, което представлява 91%., неводоснабдени са селата Гоз, Арзан, Озърновци. От язовира са водоснабдени – Брезник, Ноевци, Бегуновци, Велковци, Режанци, Бабица. От водоснабдителната група „Секирна – Брезник” са водоснабдени селата Долна Секирна, Станьовци, Кошарево, Бегуновци, Гигинци, Непразненци, Ноевци, Велковци. Останалите селища са водоснабдени от местни водоизточници.

Таблица 2: ЯЗОВИРИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА БРЕЗНИШКА ОБЩИНА

¹	ЯЗОВИР	ЗЕМЛИЩЕ на град (село)	Водни обеми		Язовирна стена			Характерни коти				Напоявани площи			Залята площ
			общ	мъртъв	H (височина)	L (корона)	земен насип	дъно	осн. изп-л	пре-ливник	корона	общо	грави-тачно	пом-пено	
			$м^3.10^3$	$м^3.10^3$	м	м	$м^3.10^3$	м	м	м	м	дка	дка	дка	дка
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**
ЯЗОВИРИ СТОПАНИСВАНИ ОТ "НАПОИТЕЛНИ СИСТЕМИ" ЕАД - КЛОН ПЕРНИК															
1	**Бегуновци**	с.Бугуновци	1550	50	13.00	382.0	67.6		720	738.77	740.27	6981	400	6581	280
МАЛКИ ЯЗОВИРИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА БРЕЗНИШКА ОБЩИНА															
1	**Слаковци**	с.Слаковци	330		15.60	178.0	35.0		711.90	723.50	725.00	1270	1270	-	90
2	**Брезник**	гр.Брезник	56	1	7.00	150.0	8.0		724.00	730.00	731.00	-	-	-	45
3	**Завала**	с.Завала	79	9	6.50	130.0	11.5	923.00	923.50	928.67	930.00	-	-	-	20
4	**Кошарево**	с.Кошарево	25	5	6.00	300.0	12.0		830.00	855.00	836.00	190	190	-	16
5	**Красава**	с.Красава	95	15	8.70	117.0	14.0		852.50	858.00	859.70	385	185	200	36
6	**Извор**	с.Извор	187		8.65	225.0			735.00	742.00	743.65	-	-	-	-
7	**Конска**	с.Конска	76	6	7.50	124.0	11.5	787.00	788.00	794.19	795.50	-	-	-	17
ЯЗОВИРИ НА “ВОДОСНАБДЯВАНЕ“ ЕООД															
1	**Красава - 2**	с.Красава	1970	2	5.20	350.0									

Към таблица 2: ЯЗОВИРИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА БРЕЗНИШКА ОБЩИНА

1	ЯЗОВИР	ЗЕМЛИЩЕ на град (село)	ВОДОИЗТОЧНИК		ОТТОК		ВИСОКИ ВОДИ			ПРЕЛИВНИК		ОСН.ИЗП-ТЕЛ		Проект антска орган-Зация	Година на завършване
			Наименование	F	30%	75%	Q max 0,1%	Q max 1%	Q max 3%	Q прел.	Q макс	d	Q макс		
				км^2	м^3.10^3	м^3.10^3	м^3/сек	м^3/сек	м^3/сек	м^3/сек	М^3/сек	м	м^3/сек		
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
ЯЗОВИРИ СТОПАНИСВАНИ ОТ "НАПОИТЕЛНИ СИСТЕМИ" ЕАД - КЛОН ПЕРНИК															
1	**Бегуновци**	с.Бугуновци	Река								3,25	0,500	1,27		
МАЛКИ ЯЗОВИРИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА БРЕЗНИШКА ОБЩИНА															
1	**Слаковци**	с.Слаковци	река	6.36	641	335		25	17	3.04	8.00	0.30	0.520		1963
2	**Брезник**	гр.Брезник	река	4.85											
3	**Завала**	с.Завала	дере									0.30			
4	**Кошарево**	с.Кошарево	дере	2.3	296	206		12.8	6.1	0.40	1.52	0.30	0.617		1959
5	**Красава**	с.Красава	дере	3.0	384	252	5.3	17.0	8.2	4.15	12.15	0.30	0.617	Водпр	1959
6	**Извор**	с.Извор	р.Изворщица	4.6	590	418			12.4	26	38.2	0.30	0.400	РПО-Пк	1970
7	**Конска**	с.Конска	дере												

9.2.1 Източници на замърсяване на територията на общината

Причина за замърсяване на водните обекти на територията на общината е липсата на пречиствателно съоръжение. Неконтролирано изпускане на отпадъчни води също може да окаже негативно влияние както върху околната среда, така също и върху питейни водоизточници.

9.2.2 Минерални води - местонахождение, характеристики, дебит, използване, потенциал

В местността "Лесков дол" в западната част на възвишението "Бърдото" се намира минералният извор "Желязна вода", известен още като "Галерията".

Високите лечебни свойства на минералната вода са били познати на населението от града и околностите му и тя е била широко използвана с лечебна и предпазна цел за укрепване и възстановяване на здравето.

През 1907 година брезнишката "желязна" вода е била отличена със златен медал на изложението за минерални води в Лондон.

Общата минерализация на минералната вода от каптиран естествен извор „Галерията" находище на минерална вода „Брезник", гр.Брезник, община Брезник, област, Перник е 6 871 mg/l. Характеризира се като високо минерализирана, хипотермална, сулфатно-калциево-магнезиева и желязна вода, без санитарно-химични и микробиологични признаци на замърсяване. Съдържанието на изследваните микрокомпоненти и стойностите на радиологични показатели са в границите на нормите за минерални води. Водата има стабилен физико-химичен състав и свойства и отговаря на изискванията на Наредба №14 за курортните ресурси, курортните местности и курортите /ДВ, бр.79 от 1987г., посл. изм.бр.70 от 2004г./

В таблици 3 и 4 има данни за физико-химичния състав на минералните води от извор „Галерията" през годините от 1964 до 2018г.

Таблица 3.

Таблица 2.13 Данни за химичния състав на минералните води от извор „Галерията" („Желязната вода"), след 1960 г

Опробване / Показатели	Опробване на УХМ към БАН						Опробване за Сертификат		Настоящи изследвания	
Дата	21.07.1964		2.10.1969		26.04.1971		27.6.2002		26.07.2011	
Дебит, л/с			0,033						0,022	
pH	3,2		2,7		2,76		3,8		3,38	
T°C			12						13,7	
Аниони	**mg/l**	**%eqw**	**mg/l**	**%eqw**	**mg/l**	**%eqw**	**mg/l**	**%eqw**	**mg/l**	**%eqw**
F							0,30	0,03	0,27	0,01
Cl	4,29	0,18	15,96	0,38	45,68	1,71	26,00	1,38	16,5	0,48
Br			-							
SO4	3209,32	99,82	5682,81	99,62	3552,23	98,29	2411,00	94,81	4666	99,46
HCO3			-				122,00	3,78	0	
HPO4			следи						0,79	0,03
NO3									1,72	0,03
Сума аниони	3213,61		5698,77		3597,91		2559,30		4685,28	
Катиони										
NH4	0,56	0,83					0,30	0,03	0,01	
Na + K	13,82	6,09	508,59	18,62	68,94	3,96	169,10	13,54	9,8	0,42
Ca	318,75	23,76	434,74	18,27	422,44	28,01	411,60	37,89	693,7	33,89
Mg	142,98	17,56	80,29	5,56	263,87	28,84	267,50	40,60	300,1	24,13
Fe	358,4	19,18	1154,00	38,84	370,00	20,95	32,00	3,16	682,313	35,81
Al	72,17	11,99	138,62	12,98	110,58	16,35	5,00	1,02	26,902	2,92
Mn	26,39	1,44	132,35	4,06	11,00	0,53	56,00	3,75	49,886	1,77
HBO2					1,17	1,34				
Сума катиони	933,07		2448,59		1248,00		936,50		1797,87	
H2SiO3	31,15		62,23		49,92		26,60			
Обща минерализация	4177,83		8209,59		4895,83		3522,40		6483,1457	
Формула на Курлов	$M4,18\frac{SO4\ (100)}{Ca(24),Fe(19),Mg(18)}$		$M8,21\frac{SO4\ (100)}{Fe(39),Na(19),Ca(18)}$		$M4,9\frac{SO4\ (98)}{Mg(29),Ca(28),Fe(21),Al(18)}$		$M3,5\frac{SO4\ (95)}{Mg(41),Ca(38)}$		$M6,5\frac{SO4\ (99)}{Fe(36),Ca(34),Mg(24)}$	
Характеристика	Кисела, сулфатна, калциево-железно-магнезиева вода		Минерализирана, кисела, сулфатна, железно-натриево-калциева вода		Кисела, сулфатна, магнезиево- калциево-железно-алуминиева вода		Кисела, сулфатна, магнезиево-калциева вода		Минерализирана, кисела, сулфатна, железно-калциево-магнезиева вода	

Таблица 4.

БАЛНЕОЛОГИЧНА ОЦЕНКА №78/31.05.2018г.

НА МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

Общата минерализация на минералната вода от каптиран естествен извор „Галерията“ находище на минерална вода „Брезник“, гр.Брезник, община Брезник, област, Перник е 6 871 mg/l. Характеризира се като високо минерализирана, хипотермална, сулфатно-калциево-магнезиева и желязна вода, без санитарно-химични и микробиологични признаци на замърсяване. Съдържанието на изследваните микрокомпоненти и стойностите на радиологични показатели са в границите на нормите за минерални води. Водата има стабилен физико-химичен състав и свойства и отговаря на изискванията на Наредба №14 за курортните ресурси, курортните местности и курортите /ДВ, бр.79 от 1987г., посл. изм.бр.70 от 2004г./

Физико-химичен състав:

Температура на водата –12,5 °C
Активна реакция pH – 3,08
Сух остатък при 180 °C – 6780 mg/l
Сух остатък при 260 °C – 6680 mg/l
Електропроводимост при 25 °C – 5120 µS/cm
Въглероден диоксид – 0,00 mg/l
Сероводород – 15,4 mg/l
Дебит – 0,019 l/s

Аниони		**mg/l**
Флуор	F^-	<0,05
Хлор	Cl^-	987,00
Сулфат	SO_4^{2-}	4604,69
Карбонат	CO_3^{2-}	<6,00
Хидрокарбонат	HCO_3^-	<6,00
Хидросиликат	$H SiO_3$	-
Нитрати	NO_3	<1,00
Нитрити	NO_2	<0,05

Катиони		**mg/l**
Амоний	NH_4^+	< 0,05
Литий	Li^+	3,17
Натрий	Na^+	62,85
Калий	K^+	9,17
Калций	Ca^{2+}	522,18
Магнезий	Mg^{2+}	309,39
Желязо	Fe - общо$^{3+}$	1043,06
Манган	Mn^+	69,30

При използване за питейно балнеолечение и балнеопрофилактика оказва благоприятно въздействие при **желязодефицитни анемии**.
Препоръчително е приемът на водата да се осъществява посредством сламка за да се избегне оцветяването на зъбите и венците на глътки не повече от 2 х 50 – 60 мл/дневно минерална вода и трикратни курсове в годината с продължителност 10-15 дни.
Препоръчително е да се пие при извора поради нестабилност на водата.
Противопоказания: обострени заболяваня на гастроинтестиналния тракт и заболявания на паренхимните органи.

II. Основни изводи от анализа на състоянието и прогнозите за бъдещото развитие в управлението на отпадъците

Изготвените анализи на количествата и морфологичния състав на отпадъците, генерирани в община Брезник, тенденциите и прогнозите за периода до 2028 г. очертават необходимите мерки, които общината следва да предприеме

От месец март 2016г. до месец януари 2021г. обезвреждането на битовите отпадъци от територията на община Брезник се извършваше на регионално депо за неопасни отпадъци „Тева“ съгласно сключен Договор №119/31.07.2015г. за възлагане на обществена поръчка с предмет: “Експлоатация и стопанисване на Регионална система за управление на отпадъците в регион Перник за общините Перник, Брезник, Земен, Ковачевци, Радомир и Трън, включваща Клетка №1 на Депо за неопасни отпадъци, инсталация за предварително сепариране на отпадъци и инсталация за компостиране“, между Община Перник и „Регионално депо – Перник 2015“ ДЗЗД.

От месец януари 2021г. обезвреждането на битовите отпадъци от територията на община Брезник се извършва на регионално депо за неопасни отпадъци „Тева“ съгласно сключен Договор №8/19.01.2021г. за възлагане на обществена поръчка с предмет: “Експлоатация и стопанисване на Регионална система за управление на отпадъците в регион Перник за общините Перник, Брезник, Земен, Ковачевци, Радомир и Трън, включваща Клетка №1 и Клетка №2 (нова) на Депо за неопасни отпадъци, инсталация за предварително сепариране на отпадъци и инсталация за компостиране“, между Община Перник и ДЗЗД „Регионално депо – Перник 2020“.

За оценка на съществуващото състояние в община Брезник са използвани отчети и изготвен Морфологичен анализ, извършен в рамките на проект „Пилотни модели за екологосъобразно събиране и временно съхранение на опасни битови отпадъци“, съгласно договор №12471/13.08.2018г., сключен между ПУДООС – възложител и „ЕКО – МОРФОЛОГИЯ БЪЛГАРИЯ“ ДЗЗД – изпълнител.

„Морфологичният състав е характеристика, изразяваща количеството на отделните видове отпадъци (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали, опасни отпадъци и др.), изразено в процент спрямо общото количество на отпадъците“.

В различните общини количеството и морфологичният състав на образуваните битови отпадъци варира в зависимост от функционалния тип на населените места, социалния статус на населението и други.

Данните за морфологичния състав са необходими при избор на определяне на капацитета на съоръжения за предварително третиране и обезвреждане на битовите отпадъци, при въвеждането на системи за разделно събиране на отпадъците или при оптимизация на въведените такива.

Морфологичен състав (%) на образуваните отпадъци в Община Брезник

Вид Отпадък	-	Средни Стойности % Пролет	Средни Стойности % Лято	Средни Стойности % Есен	Средни Стойности % Зима	Средногодишен Процент
Хранителни	-	5%	4%	6%	8%	6%
Хартия	-	15%	7%	10%	4%	9%
Картон	-	16%	7%	10%	4%	9%
Пластмаса	-	11%	10%	15%	11%	12%
Текстил	-		2%	2%		1%
Гума	-	2%		2%	2%	1%
Кожа	-					
Градински	-	6%	3%	5%		3%
Дървесни	-					
Стъкло	-	4%	4%	7%	6%	5%
Метали	-	3%	4%	7%	4%	4%
Инертни>4 см	-					
Опасни	-		1%		2%	1%
Други	-	2%	2%	3%	2%	2%
Ситна Фракция<4см	-	36%	57%	34%	57%	46%

Изводи

След проведените четирисезонни изследвания върху избраната обследвана смесена зона могат да се направят следните изводи за община Брезник.

1) *Анализът от обследваната зона показват значителни количества рециклируеми отпадъци от пластмаса и хартия.*
2) *Присъствието на хартиените отпадъци от опаковки и през четирите сезона е сравнително нисък 3,81%, но присъствието на хартия с друг произход е 7,64%. Ползването на печки с твърдо гориво в по- голяма част от домакинствата на община Брезник, обяснява този факт, типичен за населеното място.*
3) *Трябва да обърне внимание на търговските обекти и магазинната мрежа, която генерира хранителни отпадъци и отпадъци от опаковки – пластмасови и хартиени и тяхното отделяне при генератора, за да се избегне попадането им в контейнерите за битови отпадъци.*
4) *Пепелта от печките през есента и зимата попада в контейнерите за битови отпадъци и затруднява процеса на сепарация.*

Общината следва да планира и изпълни мерки за намаляване на депонираните и увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, за да изпълни

европейските и национални цели за отпадъците за предстоящия период до 2028 г. в съответствие със ЗУО и Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците.

1. *Генерирани отпадъци по видове*

- ***Битови отпадъци***

Годишните количества генерирани битови отпадъци на територията на община Брезник от 2016 г. до 2021 г. се увеличават. Населението на общината намалява за периода 2016-2021 г., но годишната норма на натрупване на отпадъци на човек от населението се увеличава. За периода 2016 г.-2021 г. нормата на натрупване за община Брезник бележи ръст, но въпреки това остава с по-благоприятна стойност от средната за страната. Анализите за периода 2016 г.-2021 г. показват, че община Брезник не е изпълнила целите за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъции и целите за рециклиране на отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали.

На територията на Община Брезник годишно се образуват около 2300т. битови отпадъци, стойността на показателя норма на натрупване (представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението) за 2021 г. е 390 кг/ч/год - по-малка от средната за страната - 407 кг/ч/год.

- ***<u>Био-отпадъци</u>***

Не съществува система, която да гарантира наличието на достоверна информация за количеството образуващи се биоразградими отпадъци на територията на Община Брезник за година.

Био-отпадъците са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинства, ресторанти, заведения и др.

Биоразградими отпадъци са всички отпадъци, които се разграждат аеробно /с кислород/ или анаеробно / без наличие на кислород/, като хранителни и растителни отпадъци, хартия картон и др.

Предстои насърчаване оползотворяването чрез домашно компостиране на биоотпадъците, повишаване на информираността на населението за ползите и изискванията за разделно събиране и третиране на биоотпадъците, въвеждането на подобна практика трябва да бъде установено при спазване на Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци /изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 януари 2021г./ и в съответствие с Приложение №1 Допустими видове биоотпадъци към Наредбата за третиране на биоотпадъците.

- ***Строителни отпадъци***

До 2020г. не съществуваше система, която да гарантира наличието на достоверна информация за количеството образуващи се строителни отпадъци на територията на Община Брезник за година.

От началото на 2021г. към Наредбата за определяне на местните такси и цени на услуги се добави услуга за наемането и извозването на контейнер до площадка за третиране на строителни отпадъци със специализирана техника – двурaменен контейнеровоз, по кантарни бележки от „Софинвест“ЕАД - разтоварище „Враждебна“ за 2021г. са откарани 149 тона строителни отпадъци.

За да подобри йерархията на управление на този поток отпадъци и да намали количествата на строителните отпадъци в потока смесени битови отпадъци, които ще се транспортират за депониране до регионалното депо Перник, препоръчително е община Брезник да направи следното:

- *Препоръчително е община Брезник да предприеме допълнителни действия за разделно събиране от домакинствата на строителните отпадъци от малки ремонтни дейности, в резултат на което да се постигне намаляване на количествата на депонираните смесени битови отпадъци и подобряване на техния състав от гледна точка на извличане на рециклируеми отпадъци.*
- *Препоръчително е общината да обсъди възможностите за рециклиране на общинско ниво или на регионален принцип на отпадъците от строителния браншс други съседни общини и строителния бизнес, както и възможностите за повторно използване на селективно разрушени сгради.*

- ***Производствени отпадъци***

По видове производствените отпадъци, които се генерират на територията на община Брезник, са следните:

- *отпадъци от хартия и картон;*
- *дървесни отпадъци – трици, талаш;*
- *трикотажни (текстилни) отпадъци.*

- ***Опасни отпадъци***

В община Брезник се генерират опасни отпадъци в малки количества - пестициди, отработени масла и др.

За предотвратяване замърсяването на земите с пестициди през 2004г. всички негодни за употреба 150 куб.м пестициди, намиращи се в складове на територията на

община Брезник са събрани и предадени на фирма "БалБок Инжинеринг" за обезвреждане, чрез депониране в контейнери - "Б-Б кубове". Запълнените контейнери "Б-Б куб"- 30броя са разположени на площадки в с.Кошарево 12 броя и град Брезник 18 броя.

През 2012г. в складови помещения собственост на ЗКПУ Взаимопомощ, с.Бегуновци, община Брезник, бяха открити негодни за употреба пестициди, предвид лошото състояние на складовата база и възможните сериозни рискове в случаи на инциденти и природни катаклизми за населението на община Брезник, са предприети мерки за обезвреждане на пестицидите.

2019г. по проект за „Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност", финансиран от Българо-швейцарската програма за сътрудничество, препаратите бяха преопаковани и извозени за обезвреждане.

2. Инфраструктура за управление на отпадъци

Битови отпадъци

Организираното сметосъбиране и извозване на територията на община Брезник 01.07.2012г се извършва от служители в дейност „Чистота".

Събирането на отпадъците се осъществява по предварително утвърдени и договорени маршрути и график по населените места и съответна кратност за месеца. При извънредни обстоятелства се извършват допълнителни извозвания извън предварителния график с цел поддържане на по-добра чистота в населените места.

Организирано сметосъбиране и сметоизвозване се извършва в обхвата на регулационните планове на населените места.

Няма организирано сметосъбиране и сметоизвозване в стопанските дворове на бившите ТКЗС и махалите:

с. Кошарево – махалите: :"Ранинци" и „Крушие";

с. Станъовци - без мах."Петрови";

с. Душинци - без мах."Сърбинов дол";

с. Горна Секирна - без мах."Валога";

с.Долна Секирна-без махалите: „Маркови", „Миткови", „Неворци", „Шопа", „Колина", „Пеина", „Филипови", „Сливие", „Калдръм", „Каменица", „Мартинови", „Буков дол", „Кулова падина", „Шокина", „Колина", „Здравко Янев", „Танини", „Стоян", „Джиневи", „Круше", „Господинови", „При Оданови", „Янкови", „Равнище", „Бобово"- „Лъокашеви", „Байдини", „Николчеви", „Младенови", „Танчеви", „Паунови","Миленкови", „Джерманови";

с.Ребро - без.мах.”Драганица”;

с.Видрица - без мах.”Стрин дол”;

с.Завала - без махалите: „Сливие” и „Чапуранова”;

с.Долни Романци - без махалите: „Тричкова”, „Вилина воденица”, „Белининци”;

с.Арзан - без мах.”Рангелова”;

с.Гоз - без махалите: „Логатор” и „Доганджии”.

За сметосъбиране и сметоизвозване се използват 2 специализирани автомобила и съдове за битови отпадъци тип “Бобър” с вместимост 1.1 куб.м. (метални) и (пластмасови), кофи за смет тип “МЕВА” с вместимост 110 и 120л., съдове за пепел/сгурия през зимния сезон.

Съществува порочната практика за изхвърлянето на неизгасена сгурия в съдовете за битови отпадъци през зимния период. Този факт и дългогодишната употреба води до не много доброто състоянието на съдовете. Амортизираните съдове периодично се заменят с нови.

С оглед ликвидиране на порочната практика в много села да се изхвърлят отпадъци напълно неорганизирано на входните пътни артерии на населените места, а също и в реките и деретата, се провеждат регулярни проверки от комисии за установяване броя и площта на нерегламентираните сметища, тяхното почистване и последващ мониторинг.

Със Заповед на кмета на община Брезник, всички кметове и кметски наместници на населени места са упълномощени по смисъла на Закона за управление на отпадъците, за длъжностни лица, да контролират дейностите, свързани с образуване, събиране, съхранение, превоз и обезвреждане на битови и строителни отпадъци на територията на съответните населени места. Упълномощените длъжностни лица установяват нарушения по ЗУО, и съставят актове при спазване и по реда на Закона за административните нарушения и наказания /ЗАНН/.

- *Био-отпадъци*

Предстои насърчаване оползотворяването чрез домашно компостиране на биоотпадъците, повишаване на информираността на населението за ползите и изискванията за разделно събиране и третиране на биоотпадъците.

- *Строителни отпадъци*

Преди откриването на строителната площадка и/или преди започването на дейности по изграждане или премахване на строеж възложителят внася за одобряване в общината

план за управление на строителните отпадъци в случаите, когато се изисква по Закона за управление на отпадъците

Кметът на общината одобрява плана за управление на строителни отпадъци или мотивирано отказва одобряването му в 14-дневен срок от получаването на плана или от отстраняването на нередовностите и/или предоставянето на допълнителната информация.

*План за управление на строителните отпадъци **не се** разработва при:*

1. премахване на сгради с разгъната застроена площ (РЗП), по-малка от 300 кв. м;

2. премахване на сгради с паянтова конструкция;

3. реконструкция и основен ремонт на строежи с РЗП, по-малка от 700 кв. м;

4. промяна на предназначението на строежи с РЗП, по-малка от 700 кв. м;

5. строеж на сгради с РЗП, по-малка от 700 кв. м;

6. изграждане, реконструкция, основен ремонт и премахване на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 1500 линейни метра в урбанизирани територии;

7. изграждане, реконструкция и основен ремонт на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 5000 линейни метра извън урбанизирани територии;

8. премахване на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 1000 линейни метра извън урбанизирани територии;

9. изграждане, рехабилитация, основен ремонт, реконструкция и премахване на пътища с дължина до 500 линейни метра;

10. премахване на негодни за ползване или застрашаващи безопасността строежи, когато е наредено по спешност от компетентен орган, с РЗП, по-малка от 300 кв. м;

11. изграждане и премахване на строежи от шеста категория;

12. всички текущи ремонти.

Планът се изготвя от правоспособен проектант по смисъла на чл. 162, ал. 1 от Закона за устройство на територията.

Одобрените планове губят правно действие, в случай че в 6-месечен срок от датата на одобряването им строителството не е започнало, както и когато разрешението за строеж е загубило правно действие.

Предаването и приемането на СО се извършва само въз основа на писмен договор между възложителя на СМР или възложителя на премахването на строежи с лица, които имат право да извършват дейности по третиране на СО съгласно чл. 35 ЗУО, със съответния код по Наредба № 2 от 2014 г. за класификация на отпадъците (обн., ДВ, бр. 66 от 2014 г.; изм. и доп., бр. 32 от 2017 г.) с цел осигуряване постигането на целите за материално оползотворяване на СО.

Във връзка с изпълнение задълженията на кмета съгласно Закона за управление на отпадъците Община Брезник има изготвен проект за Изграждане на център за окончателно обезвреждане на строителни и инертни отпадъци за нуждите на община Брезник, в ПИ с идентификатор 06286.60.8, м.Чифлик, гр.Брезник с площ 30 417 т2.

От началото на 2021г. Община Брезник предлага услуга за наемане и извозване на строителни отпадъци до площадка на „Софинвест“ЕАД - разтоварище „Враждебна“.

На територията на общината все още има места, където се изхвърлят нерегламентирано строителни отпадъци. Това води до увеличаване на разходите на общината за почистването им.

- *Производствени отпадъци*

За управлението на производствените отпадъци са отговорни съответните лица, при чиято дейност те се образуват и притежателите им, съгласно чл.7 и чл.8 от ЗУО.

Същите лица трябва самостоятелно да извозват производствените/промишлените си отпадъци до Регионалното депо за неопасни отпадъци – Тева за обработка.

Извън определената стойност на услугите, лицата, които самостоятелно извозват производствени отпадъци за депониране до РДНО – Перник, се задължават да заплащат нормативно-устройствените отчисленията по чл. 60 и по чл. 64 от ЗУО, след получаване на маршрутен лист от съответната община, на чиято територия се намира производственото предприятие.

Фирмите, които искат да депонират производствени отпадъци на Регионалното депо, преди да сключат договор с Община Перник трябва да извършат основно охарактеризиране на отпадъците които ще депонират, процедурите определени в част I на приложение 1 към Наредба № 6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (изм. и доп. ДВ. бр.36 от 1 май 2021г.).

- *Опасни отпадъци*

В община Брезник се генерират опасни отпадъци в малки количества - пестициди, отработени масла и др.

През последните години причинителите на опасни отпадъци не дават законово изискуемата информация, което създава проблеми при контрола на този вид отпадъци и предприемането на най-целесъобразните мерки за защита на околната среда и хората от тяхното въздействие.

Община Брезник е предприела конкретни действия, съгласно специализираните наредби, както следва:

- ***Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори - НУБА/ изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 януари 2021г.***

По силата на чл. 27 от Наредбата Кметът на общината организира дейностите по разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на НУБА, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на портативни и автомобилни НУБА; организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА по чл. 19, ал. 3, т. 7 ЗУО, като сключва договори със:

- организации по оползотворяване на НУБА, притежаващи разрешение, издадено по реда на глава пета, раздел III от ЗУО, и/или

- други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II от ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на НУБА на територията на съответната община и/или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от ЗООС.

От 03.09.2015г. Община Брезник има сключен Договор с „Екобатери“ АД, организация по оползотворяване, чийто предмет на дейност включва: организиране и управление на дейностите по събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране на негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/ , оползотворяване и /или обезвреждане на НУБА, включително техните компоненти и материали, временно съхранение и предварително третиране, отговарящи на изискванията на Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

„Екобатери“ АД притежава Разрешение №ООп-НУБА-01-00/01.02.2013г. издадено от Министерство на околната среда и водите, за извършване на дейност като организация по оползотворяване на НУБА по ЗУО.

- ***Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти / изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 януари 2021г. /***

Съгласно чл. 39 от Наредбата Кметът на общината определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината, без да възпрепятства дейността на лицата, сключили договор с организация по оползотворяване, и/или на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, и информира обществеността за местоположението им и за условията за приемане на отработените масла; съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване или обезвреждане.

Кметът на общината извършва дейностите по ал. 1 в следните случаи:

- *когато местата за смяна на отработени моторни масла са разположени върху общински имот, и*
- *когато има сключен договор за извършване на дейностите по събиране на отработени масла и предаването им на инсталации за оползотворяване и/или обезвреждане със:*
- *организация по оползотворяване на отработени масла;*
- *лица, които пускат на пазара масла и изпълняват задълженията си индивидуално;*
- *други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, регенериране и/или оползотворяване на отработени масла, и/или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от ЗООС.*

- ***Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства-ИУМПС/ изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 януари 2021г. /***

Съгласно чл.16 от Наредбата Кметът на общината определя местата по чл. 19, ал. 3, т. 7 ЗУО на територията на общината за предаване на ИУМПС в съответствие с програмата по чл. 52, ал. 1 от ЗУО; организира дейностите по събирането на ИУМПС по чл. 143, ал. 7 и 8 от Закона за движение по пътищата и предаването им в центрове за разкомплектоване, за което уведомява звеното "Пътна полиция" при Столичната дирекция на вътрешните работи или областната дирекция на Министерството на вътрешните работи по месторегистрация на МПС.

Кметът на общината извършва дейностите по ал. 1, като сключва договор със:

- организации по оползотворяване на ИУМПС;

- лица, които изпълняват задълженията си индивидуално.

Предстой сключване на договор.

- ***Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване / изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 януари 2021г. /***

Съгласно чл. 25 от Наредбата Кметът на общината оказва съдействие на организациите по оползотворяване, в т. ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на ИУЕЕО; организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране на ИУЕЕО по чл. 19, ал. 3, т. 7 ЗУО, като сключва договори със:

- организации по оползотворяване на ИУЕЕО, и/или

- лица, които изпълняват задълженията си индивидуално, и/или

- други лица, притежаващи документ по чл. 35 ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на съответната община.

От 03.09.2015г. Община Брезник има сключен Договор с „ЕЛТЕХРЕСУРС“ АД, организация по оползотворяване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване по смисъла на ЗУО и притежава Разрешение №ООп-ИУЕЕО-02-01/19.05.2014г. издадено от Министерство на околната среда и водите за извършване на дейност като организация по оползотворяване на ИУЕЕО.

3. Закриване и рекултивация на депа с преустановена експлоатация и нерегламентирани сметища

До края на 2021год. ще приключи изпълнението на дейностите по техническа рекултивация по Проект № BG16M1OP002-2.010-0046 „Закриване и рекултивация на общинско депо в община Брезник, определено за закриване, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело С-145/14 - Брезник”, по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16M10P002-2.010 „Рекултивация на депа за закриване, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело С-145/14“ по приоритетна ос 2 „Отпадъци“ на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.”

С въвеждане на организирано сметосъбиране в общината изхвърлянето на битови отпадъци на нерегламентирани места е сведено до минимум. Община Брезник има финансов ресурс за своевременното почистване на замърсени с отпадъци терени.

4. *Съществуващи схеми за събиране, транспортиране и третиране на отпадъците.*

- ***Битови отпадъци***

От месец март 2016г. обезвреждането на битовите отпадъци от територията на община Брезник се извършва на регионално депо за неопасни отпадъци „Тева“ съгласно сключен Договор №119/31.07.2015г.

Общината обаче не е въвела схеми за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците.

- ***Строителни отпадъци***

Обезвреждането на строителните отпадъци от територията на община Брезник се извършва на депото в кв. Враждебна – София, чрез сключен договор от 01.12.2020г.

От началото на 2021г. към Наредбата за определяне на местните такси и цени на услуги се добави услуга за наемането и извозването на строителни отпадъци до площадка за третирането им.

- ***Отпадъци от опаковки***

Система за разделно събиране на отпадъци от опаковки

Кметът на общината организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране по чл. 19, ал. 3, т. 6 от ЗУО, като сключва договори при условия и ред, определен с решение на общинския съвет.

Съгласно чл. 23. ал (1) от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки, всички населени места с население над 5000 жители трябва да имат организирани системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

На територията на общината няма населено място с над 5000 жители, въпреки това Община Брезник има сключен Договор №12/25.01.2017г. с „ЕКО ПАРТНЪРС БЪЛГАРИЯ“ АД – „Организация по оползотворяване „ по смисъла на § 1т.16 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, за което е издадено Решение ООп-ОО-7-00/05.12.2016г. от Министъра на околната среда и водите.

Към Договора има Програма неразделна част от него, съдържаща информация, съгласно чл.20, ал.4 от Закона за управление на отпадъците и чл.30, ал.4 от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки .

Разчетите в Програмата за необходимия брой съдове са направени при съблюдаване на минималните изисквания към системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки, организирани от организациите по оползотворяване съгласно чл.24 от Наредбата за

опаковките и отпадъците от опаковки и броя на жителите в гр. Брезник, по данни на ГД ГРАО към 31.12.2016г.

Минимални изисквания към системата

Обхванато население в Община Брезник	Брой жители	Минимално изискуеми брой съдове жълти		Минимално изискуеми брой съдове зелени		Обем в литри
		брой	литри	брой	литри	
град Брезник	4,135.00	10	1,700.00	10	1,700.00	34,114
Общо	4,135.00	**10.00**	**1,700.00**	**10.00**	**1,700.00**	**34,113.75**

Както е видно от таблицата по-горе, минималният обем контейнери, който трябва да бъде разположен на територията на град Брезник е 34 114 литра, разпределени общо на 10 адреса в гр. Брезник. На всеки адрес е разположен по един комплект контейнери, които трябва да обслужва 400 жители в гр. Брезник.

5. Финансиране на управлението на отпадъците

Принципът „замърсителят плаща" не се прилага изцяло при определяне на такса битови отпадъци. В зависимост от въведените на национално ниво методики за определяне на такса битови отпадъци, община Брезник ще предприеме действия с цел по-пълно прилагането на принципа и справедливо заплащане на услугите от страна на всички групи генератори на отпадъци.

Събираемостта на приходите от такса битови отпадъци е висока. Въпреки това приходите от такса битови отпадъци в община Брезник са значително по-ниски от средствата, които общината изразходва за управлението на отпадъците. Този факт показва, че общината следва да преразгледа политиката за определяне на такса битови отпадъци, така че да покрива разходите и да разширява и подобрява услугите, свързани с управление на отпадъците.

В структурата на разходите най-висок дял имат разходите за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци. Размерът на заплащаните отчисления по чл. 64 от ЗУО нараства значително през анализирания период, тъй като годишната норма на натрупване на отпадъци на човек от населението се увеличава. Това се дължи на променящите се потребителски навици и начин на живот на домакинствата и на дейността на промишлени предприятия, търговски обекти и заведения. В същото време размерът на отчисленията за един тон отпадъци нараства всяка година. Общината трябва да предприеме мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и нарастване на количествата разделно събрани, рециклирани и оползотворени отпадъци, за да намали разходите за отчисления за депониране.

. ***6. Административен капацитет за управление на отпадъците***

В община Брезник има един експерт "Опазване на околната среда" със задължения, включващи и управлението на отпадъците.

Със Заповеди на кмета на община Брезник, на основание чл. 44 ал. 2 от ЗМСМА, са определени длъжностните лица, имащи право да установяват нарушения, а именно:

- *Експерт „Екология хигиенизиране и комунална дейност";*
- *Кметовете и кметските наместници на населените места в община Брезник;*
- *Упълномощени представители на дейност "Чистота".*

Контрол по управление на отпадъците се прилага от регионалните структури на РИОСВ – София.

В Общинския съвет е създадена Постоянна комисия по "Бюджет, финанси, икономическа политика, ТСУ, земеделие, екология, контрол върху дейността на дружествата с общинско участие", включваща 7 общински съветници.

7. Информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Община Брезник има дългогодишен опит и устойчива практика за информиране на обществеността. На интернет страницата си общината публикува разнообразна информация относно различни аспекти от управление на отпадъците. Този систематизиран подход улеснява достъпа на гражданите до полезна информация за отпадъците и тяхното управление. Общината прилага много добри практики за информиране на гражданите, като информацията обхваща всички отпадъчни потоци, за които общината предоставя услуги директно или чрез външни организации. Тази дейност обаче не е достатъчна за стимулиране на населението да съблюдава задълженията относно управлението на генерираните битови отпадъци. Липсата на целенасочени кампании за повишаване на общественото разбиране относно управлението на отпадъците пречи да се намали общата незаинтересованост и неспазване на нормативните разпоредби относно отпадъците, които се явяват проблем в общината.

Необходимо е общината да съчетае информационната дейност с провеждане на целенасочени разяснителни кампании и предоставяне на подходящи стимули за специфични целеви групи, с цел изграждане на екологосъобразни навици и поведение сред населението за предотвратяване, намаляване и разделно събиране на отпадъцит

8. Прогнози

Прогнозата за образуваните битови отпадъци в община Брезник за периода 2021-2028 г. е изготвена въз основа на два компонента:

- *Демографска прогноза за периода 2021-2028 г.*
- *Норма на натрупване на отпадъци на 1 жител и прогноза за нарастването ѝ.*

За периода 2016 г. – 2020 г. нормата на натрупване на смесените битови отпадъци и разделно събраните отпадъци се характеризира с ръст. За целите на прогнозата се прави допускането, че тя ще се стабилизира в резултат от мерките за предотвратяване образуването на отпадъци, които община Брезник следва да предприеме във връзка с изпълнението на програмата за управление на отпадъците.

- *Прогнози относно постигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци, съгласно чл.31, ал.1, т.3 и т.4 от ЗУО*

Изготвените прогнози показват, че община Брезник следва да изпълни заложените цели за рециклиране на битовите отпадъци, като предприеме действия за увеличаване делът на разделно събраните отпадъци от общия поток смесени битови отпадъци.

- *Прогнози относно постигане на целите за намаляване на количествата битовите отпадъци на депата съгласно чл.31, ал.1, т.6 от ЗУО*

Изготвената прогноза показва, че община Брезник следва да постигне заложените цели за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата като предприеме действия:

- *предотвратяване образуването на зелени отпадъци от общински озеленени площи, чрез мулчиране на място;*
- *изграждане на инсталация за компостиране на зелени отпадъци;*
- *проучване възможността за третиране на хранителните отпадъци на регионален принцип или в инсталации в региона;*

III. SWOT – АНАЛИЗ

SWOT анализът е инструмент в планирането, който изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегическия анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите "силни страни" и "слаби страни".

Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на "възможности" и "заплахи".

- *Силните страни (Strengths) са достижения, ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.*
- *Слабите страни (Weaknesses) представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които възпрепятстват развитието на сектора.*
- *Възможностите (Opportunities) представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.*
- *Заплахите (Threats) са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.*

Въз основа на направените констатации и изводи от анализа на текущото състояние при управлението на отпадъците в община Брезник беше направен SWOT анализ с цел да се ограничат силните страни и възможностите, свързани с управлението на отпадъците в общината, и да се планират цели и мерки за преодоляване на слабите страни и превръщане на заплахите във възможности. Направеният SWOT анализ на управлението на отпадъците в община Брезник показва посочените по - долу резултати.

СИЛНИ СТРАНИ	***ВЪЗМОЖНОСТИ***
Битовите отпадъци на общината се извозват до Регионално депо, което отговаря на екологичните изисквания и стандарти;	*Осигуряване на средства по оперативни програми и/или национални програми за финансиране на проекти;*
Всички населени места в общината са обхванати от системата за сметосъбиране;	*Постигане на заложените в законодателството цели за рециклиране и оползотворяване, освен чрез постигане на по-добра чистота на постъпващите отпадъчни потоци, но и чрез оптимизация на технологичните процеси при третирането им;*
Наличие на местна нормативна уредба, обхващаща основните аспекти на националното законодателство свързано с управление на отпадъците;	*Подобряване на организационните схеми за събиране на отпадъци и въвеждане на нови такива;*

Общината предоставя по-голяма част от изискваните досега услуги по управление на отпадъците - сметосъбиране, обезвреждане има сключени договори с фирми и организации за разделно събиране на отпадъците;	*Промяна на обществените нагласи чрез осъществяване на информационно образователни кампании и други акции*
Рекултивирано е старото депо за битови отпадъци;	
СЛАБИ СТРАНИ	**ЗАПЛАХИ**
Липса на съоръжения за третиране на строителни отпадъци в региона;	*Високи разходи за управление на отпадъците съобразно нормативните изисквания за достигане на набелязаните цели;*
Недостатъчен контрол по отношение управлението на строителните отпадъци, генерирани от строителни фирми;	*Недостигане на заложените цели поради нефункциониращи организационни схеми и слабо възприемане от обществото на необходимостта от разделното събиране и реализираната система на територията на Община Брезник, които да доведат до непълноценно третиране и оползотворяване;*
Липса на ПСОВ ;	*Възникване на нови замърсявания с битови и строителни отпадъци и недостатъчен ресурс за тяхното почистване;*
Необходимост от реализиране на организационни схеми за събиране и предаване за третиране с цел оползотворяване на отпадъци, извън тези, за които са изградени такива;	*Слаба покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците;*
Наличие на замърсени терени в малките населени места или повторното замърсяване на вече почистени такива;	*Значително увеличение на разходите за управление на битовите отпадъци необходимостта за повишаване на такса битови отпадъци за населението.*

IV. Цели и приоритети на ОПУО 2021-2028 г. и подпрограми за тяхното постигане

Отправна точка за определяне на стратегическите цели на Програмата за управление на отпадъците за периода до 2028 г. на община Брезник са:

- целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите, респ. предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.,

- направените изводи и препоръки от извършените анализи на текущото състояние на управлението на отпадъците на територията на община Брезник, представени погоре в т.3,

- SWOT анализът на управление на отпадъците, представен по-горе в т.4.

Целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективното използване на ресурсите са посочени в националните нормативни и програмни документи за отпадъците. ЗУО и наредбите по прилагането му поставят конкретни количествени цели, които общините следва да изпълнят поетапно до 2035 г. както следва:

- *най-късно до 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци, а именно:*

- 31 декември 2021 г. – 51 на сто;

- 31 декември 2022 г. – 52 на сто;

- 31 декември 2023 г. – 53 на сто;

- 31 декември 2024 г. – 54 на сто;

- 31 декември 2025 г. – 55 на сто

- *най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;*

- *най-късно до 31 декември 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци;*

- *най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло), а именно:*

- до 31 декември 2025 г. – най-малко до 50 на сто от общото им тегло;

- до 31 декември 2030 г. – най-малко до 30 на сто от общото им тегло.

Целите се изпълняват от общините в РСУО, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на съответната регионална система. Системите за третиране на строителни отпадъци осигуряват най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторната им употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, включително при насипни дейности, чрез заместване на други материали с отпадъци в количество не по-малко от 70 на сто от общото им тегло, от което се изключват материали в естествено състояние, определени с код 17 05 04 от списъка на отпадъците съгласно Решение 2000/532/ЕО. В съответствие с европейските практики и

политика, с оглед стимулиране и ускоряване на процесите на рециклиране и оползотворяване на отпадъците държавата въведе икономически инструменти. Такъв инструмент са паричните отчисления за депониране на отпадъците, въведени чрез ЗУО, които стимулират общините да прилагат повисоките нива в йерархията за управление на отпадъците.

Размерът на отчисленията е нормативно определен и нараства в годините както следва:

- *за депата, които отговарят на нормативните изисквания*

2013г.	2014г.	2015г.	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.	2021г.	2022г. и всяка следваща година
15 лв./т	22 лв./т	28 лв./т	36 лв./т	40 лв./т	45 лв./т	57 лв./т	69 лв./т	82 лв./т	95 лв./т

- *за депата, които не отговарят на нормативните изисквания, отчисленията се заплащат в двоен размер, освен ако не отговарят на едно от двете условия, посочени в § 4 от допълнителните разпоредби на Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците.*

Освобождаването от отчисленията за депониране представлява много съществен стимул за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци от общините и по-конкретно:

- *При изпълнение на целите за отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци.*
- *При изпълнение на целите за биоразградимите и за биоотпадъците, общините се освобождават от заплащане на 50% от отчисленията за депониране на отпадъци.*
- *Ако общините изпълнят двата вида цели, те се освобождават на 100% от заплащане на отчисленията за депониране.*
- *При неизпълнение на изискванията за осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци за населени места над 10 000 ж. до средата на 2014 г. отчисленията за депониране се увеличават с 15%.*

За депониране на строителни отпадъци се заплащат отчисления в същите размери както, посочените по-горе за битови отпадъци.

<u>Генералната цел на Програмата за управление на отпадъците на община Брезник е:</u>

Изграждане на ефективна и устойчива система за управление на отпадъците в община Брезник, предлагаща достъпни и качествени услуги, в съответствие с екологичното законодателство за ограничаване на вредното въздействие на отпадъци върху околната среда и човешкото здраве.

Общинската програма се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО),съобразена е с Европейската стратегия за устойчиво развитие и подхода „нулеви„отпадъци“ и включва следните стратегически цели:

Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване.

Стратегическа цел 2: Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.

Стратегическа цел 3: Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда.

За всяка от стратегическите цели са разработени оперативни цели, които са пряко

съотносими към съответната стратегическа цел, т.е. допринасят за нейното постигане.

За разлика от стратегическите цели, оперативните могат да бъдат краткосрочни и средносрочни.

Общинската програма поставя следните оперативни/специфични цели за управлението на отпадъците в община Брезник за периода 2021-2028 г.:

ОЦ 1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци;

ОЦ 2:Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците;

ОЦ 3: Предотвратяване и намаляване на риска от замърсявания с отпадъци;

За да се изпълнят оперативните цели и да се достигнат стратегическите цели на програмата, е заложено да се изпълни определен набор от дейности, които са обособени в подпрограми. Достигането на всяка стратегическа цел може да се осъществи, чрез изпълнението на една или няколко подпрограми.

ЗУО изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците. Като се имат предвид стратегическите цели и програмите с мерки за тяхното достигане от Националния план за управление на отпадъците, общинската програма за управление на отпадъците на Община Брезник, включва следните

стратегически цели и подпрограми за достигане на всяка от тези цели:

Стратегически цели	Оперативни цели	Подпрограма
Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване	**ОЦ 1:** Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци	• Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци • Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци
Стратегическа цел 2: Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.	**ОЦ2:** Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците	• Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци • Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за оползотворяване на битови биоразградими и биоотпадъци • Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки • Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
Стратегическа цел 3: Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда	**ОЦ 3:** Предотвратяване и намаляване на риска от замърсявания с отпадъци;	• Подпрограма за намаляване на количествата и на риска от депонираните отпадъци

В началото на всяка подпрограма, преди представянето в табличен формат на мерките/ дейностите, резултатите от тях и т.н., е направено кратко представяне на подпрограмата, в което са изложени: какви са националните цели и посока на развитие в разглежданата област; най-важните резултати, които общината е постигнала до момента и които ще надгражда; най- важните изводи и препоръки от анализите, съотносими към подпрограмата; ключовите резултати, които се очакват от изпълнението на подпрограмата и ще спомогнат за достигането на съответната стратегическа цел на програмата за управление на отпадъците; наличието на други дейности и мерки, включени в други подпрограми на общинската програма за управление на

отпадъците,които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на подпрограмата.

Подпрограмите съдържат както инвестиционни мерки, така и неинвестиционни мерки. Инвестиционните мерки включват основно изграждането на инфраструктура в т.ч.: инсталации за компостиране/анаеробно разграждане; закупуване и инсталиране на компостери за домашно компостиране; закупуване на съдове и транспортни средства за разделно събиране и транспортиране на биоотпадъци и др. Инвестиционните проекти и възможностите на финансиране на определените стратегически цели в програмата и мерките в плана за действие са представени в тази глава. За изготвяне на Инвестиционната програма се вземат в предвид възможностите на общината за финансиране на дейностите по управление на отпадъците.

Финансирането на дейностите по събиране, транспортиране и депониране на битовите отпадъци, почистване на обществени места, почистване на замърсени с отпадъци терени се поема от общинския бюджет чрез приходите от такса „битови отпадъци". Осигуряването на финансови средства за големи инвестиционни проекти в областта на управлението на отпадъците ще се търсят чрез външно финансиране от структурните и кохезионни фондове на ЕС, чрез Оперативните програми или други финансиращи организации. Инвестиции, свързани с проекти, като например за въвеждане на фамилно компостиране и други малки проекти с образователна цел биха могли да се финансират от ПУДООС. През плановия период ще се търсят възможности за привличане на инвестиции от частния сектор под формата на Публично-частно партньорство по отношение изграждане на инфраструктура за събиране и оползотворяване на строителни и биоразградими отпадъци. Инвестициите, които попадат в меката част на програмата, за разпространение на информационни материали, провеждане на кампании, обучения или инструктиране на притежателите на отпадъци се финансират от общинския бюджет или могат да бъдат финансирани от организациите по оползотворяване на отпадъците и други външни донори от частният сектор. Някои от дейностите в плана за действие не изискват наличен финансов ресурс, като въвеждане на нормативни изисквания чрез изменения и допълнения на местната нормативна уредба, което ще се осъществи чрез наличния административен капацитет. Неинвестиционните мерки включват дейности в т.ч.:нормативни промени; назначаване на служители; обучение на служители; подготовка на проекти; разработване на методики, инструкции и др. административни актове; изпълнение на контролни дейности;провеждане на информационни кампании; разработване и внедряване на информационни системи и др.

V. Подпрограми за постигане на целите с Планове за действие към всяка подпрограма.

Планът за действие съдържа мерките, които трябва да се предприемат за постигане на поставените цели в сферата на управление на отпадъците. С приемането и прилагането на плана се цели да бъде постигнат оптимален баланс между различните законодателни, институционални, икономически и технически мерки и прилагане на интегриран подход за управление на отпадъците. Планът определя и отговорностите на различните институции и организации в областта на управление на отпадъците, свързани с реализацията на предвидените мерки и дейности, очакваните разходи и вероятните източници за тяхното финансиране.

Следва да се отбележи, че финансовите ресурси, с които разполага Община Брезник са ограничени, подкрепата от националните институции е недостатъчна и в случай на недостиг на средства може да се ревизира изпълнението на някои от представените по-долу мерки. В рамките на времевия период на Програмата трябва да се осигури необходимата инфраструктура за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоразградими и биоотпадъци, за третиране на строителни отпадъци от домашни ремонти, изграждане на център за окончателно обезвреждане на строителни и инертни отпадъци, изграждане на ПСОВ. Неинвестиционните мерки включват разнообразни дейности, в т.ч. относно нормативни промени, подобряване на административен капацитет, подготовка на проекти, информационни кампании и др.

1. ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Европейското и националното законодателство по управление на отпадъците (Директива 75/442/ЕЕС и ЗУО) поставят като първи приоритет предприемането на мерки за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците, които да водят до намаляване на количеството на образуваните отпадъци и намаляване на вредното въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

Според ЗУО (§1, т. 17 от ДР), „ Отпадък “ е всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи”. Особено важно е да се подчертае, че предотвратяването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците. Най-големите натоварвания на околната среда възникват при производството на един продукт и именно поради това тези натоварвания се намаляват, чрез мерки за ПО. „Предотвратяване на образуването на отпадъци” означава да не възникват отпадъци, да не се произвеждат продукти, които

после да трябва да бъдат рециклирани или обезвреждани. Различните възможности за третиране на отпадъците винаги са свързани с трудности и натоварвания за околната среда. Отпадъкът не изчезва просто така, а чрез депонирането и изгарянето, дори чрез рециклирането, само се променя като вещество. Всяко депониране е намеса в природата, като при това не могат на 100% да се изключат вредни въздействия върху околната среда. В най-добрия случай отпадъците се оползотворяват, но дори и в този случай възникват натоварвания поради употребата на енергия и вода. Поради това, най-адекватното противодействие на проблемите с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на образуването на отпадъци.

Необходимо е също да има доброволни и самоограничителни мерки от страна на всички участници в обществения живот, като тези мерки трябва да се разясняват, да се помага за тяхното създаване и провеждане, да се дават съвети на бизнеса и домакинствата.

Участници в дейностите по предотвратяване на образуването на отпадъци

Основни участници в разработването и реализацията на политиките по ПОО са:

Държава. *Тя създава ефективни предпоставки и регулации за подпомагане на нормативни актове, например, различни данъци и/или такси, които стимулират производства или потребление с по-малко отпадъци. Държавата може също така да регламентира, чрез нормативен акт дори забрани за дадени продукти, ако това не противоречи на европейските норми, както и определянето на задължения, като например задължително обратно изкупуване, ограничения в разпространението, регламентиране на транспортирането, складирането* ***и*** *третирането на отпадъците и др. Освен това по силата на чл. 49 и чл. 50 от ЗУО държавата е длъжна да прилага мерки за планиране като изготвя и план за управление на отпадъците, както и програма за предотвратяване на образуването на отпадъци. Въвеждането на разрешителни и регистрационни режими също е задължение на държавата, регламентирано в ЗУО.*

Общини. *Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл.52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително на ПОО, която по силата на ЗУО е неразделна част от НПУО. В общинските програми и наредби за управление на отпадъците могат да се включат и съвсем конкретни мерки за ПО, като например ограничаване на ползването на прибори за еднократна употреба при обществени мероприятия.*

Икономически и научни субекти, неправителствени организации.

За предотвратяване на образуването на отпадъци икономическите субекти, подпомагани от научните среди, могат да разработят продукти и производствени процеси, които са екологосъобразни и бедни на отпадъци и да оптимизират съществуващи процеси и продукти. Предлаганите на пазара продукти трябва да бъдат с по-дълъг живот, да са лесни за поправяне и да са произведени и търгувани без излишни опаковки. Тоест икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на не екологосъобразни продукти. Засега този отказ е по-скоро доброволен и продиктуван от маркетингови или други съображения, но той може да стане и задължителен при разработване и влизане в сила на съответни закони, наредби и стандарти. Неправителствени организации, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики.

Домакинства. *Въпреки, че основните количества отпадъци не се генерират от домакинствата, респективно от крайните купувачи, мерките за предотвратяване на отпадъци са насочени в най-голямата си част към тях. Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „удобства", респективно да вложи повече усилия и време. Поради това реално и действащо предотвратяване на отпадъци сред потребителите може да се очаква, когато на пазара се предлагат достатъчно стоки и услуги, които са ефективни от екологична гледна точка. Предотвратяването на образуването на отпадъци е задача на генераторите на отпадъци. Генераторите на отпадъци, решават чрез своите дейности дали ще произвеждат отпадъци или не. Предотвратяването на образуването на отпадъци се състои от следните елементи:*

- *Стриктно избягване на отпадъците;*
- *Намаляване на генерирането на отпадъци при източника;*
- *Насърчаване на повторната употреба;*
- *Рециклиране при източника.*

Стриктното предотвратяване *включва пълното избягване на генерирането на отпадъци, чрез реално премахване на вредните вещества или чрез намаляване на материалния и енергийния интензитет в производството, потреблението и*

разпространението. Примерите за точно прилагане на предотвратяването включват такива, които се отнасят до:

• Опасните свойства на определени съставки/ компоненти в продуктите, като се налага тяхното избягване и/или заместване с материали, които не са опасни за човека или за околната среда (например, премахване на тежките метали от батериите на мобилните телефони).

• Количество, като избягване употребата на материали или на етапи в производството/потреблението (например, чрез купуване на плодове и зеленчуци от открити пазари или от секцията за плодове и зеленчуци в супермаркета, вместо купуването на пакетирани плодове или чрез премахване на междинното опаковане на козметични продукти и паста за зъби).

***Намаляването при източника** включва минимизиране употребата на токсични или вредни вещества и/или минимизиране консумацията на материали или енергия. Примерите за намаляване при източника включват такива, които се отнасят до:*

• Опасните свойства на определени съставки/ компоненти в продуктите, като намаляване употребата на вредни вещества в продуктите, в системите за производство и продажба, както и в системите за консумация и депониране и намаляване употребата на вещества, които пречат на повторната употреба или рециклирането (например, пластмасови етикети върху хартия, използване на хлорирани разтвори като почистващи средства).

• Количество, като използване на по-малки количества ресурси за осигуряване на същия продукт или услуга (например намаляване дебелината на покритието, въвеждане на системи за повторна употреба или пълнене, миниатюризация, ресурсно ориентирани покупки и потребление) и използване на по-ресурсно независими строителни подходи и материали.

***Повторната употреба на продуктите** включва многократната употреба на продукта в оригиналната му форма, по оригиналното му предназначение или като алтернатива, с или без допълнителна обработка. Примерите за повторна употреба на продуктите включват такива, които се отнасят до:*

• Повторна употреба след допълнителна обработка, като измиване и повторно пълнене на стъклени или пластмасови бутилки, и обработка и използване на празни варели от лепила за варели за петрол.

• Повторна употреба без допълнителна обработка, като използване на торбички за пазар повече от един път.

Рециклирането при източника *включва дейности, които позволяват използването на даден материал след обработка на територията на производителя на отпадъка. Примери са:*

• Използване след биологично третиране, като домашно компостиране.

• Използване след пречистване, като повторна употреба на вода след пречистване, на разтвори след дестилация и т.н.

Предотвратяването и намаляването на образуването на отпадъците се осъществява през целия жизнен цикъл на продуктите от проектирането им до превръщането им в отпадъци и включва следните основни елементи:

• влагане на по-малко количество материали за производството на даден продукт;

•удължаване полезния живот на продуктите - произвеждане на по-трайни продукти и осигуряване възможности за ремонтиране и поправка на продуктите;

• намаляване на опасните свойства на отпадъците, образувани след употреба на продуктите;

• произвеждане на продукти, които могат да се използват повторно и влагане на материали, които могат да се рециклират

• ограничаване на ненужната употреба на продукти (напр. продукти за еднократна употреба, замяна на стари с нови модели продукти и т.н.) и по-ефективното използване на продуктите.

Мерките за постигане на националната цел за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците, които могат да се предприемат на местно ниво са:

• Икономически стимули за намаляване образуването на отпадъци;

• Популяризиране на схемите за „еко-маркировка" и повишаване на екологичното съзнание на купувачите;

• Контрол върху спазването на изискванията, въведени в наредбите за масово разпространени отпадъци по отношение на заплащането на продуктови такси и относно повторното използване на съответния вид масово разпространен отпадък;

• Контрол върху спазването на забраните за изхвърляне в общия отпадъчен поток на опасни домакински отпадъци. Общинските власти могат да насърчат предотвратяването и намаляването на образуването на отпадъци чрез провеждане на мероприятия за повишаване на екологичното съзнание на населението.

Мероприятията следва да бъдат насочени към разясняване на ролята на купувачите в намаляване на образуването на отпадъци и предизвикване на промяна в поведението им по време на покупката на продукти. Цели се вземането на решението за покупка да се влияе не

само от качествата и цената на продукта, но и от възможните вредни въздействия върху околната среда като се вземат под внимание следните фактори:

• трайност на продукта, възможност за повторно използване и поправка;

• материалите от които е направен - възобновими или невъзобновими;

• съдържа ли излишни опаковки.

Мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци

В Приложение №4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО са изброени 16 примерни мерки за ПО, обособени в три групи:

• мерки, които могат да засегнат рамковите условия, свързани с образуването на отпадъци;

• мерки, които могат да засегнат фазата на проектиране, производство и разпространение;

• мерки, които могат да засегнат фазата на потребление и употреба.

Анализът на приложимостта на примерните мерки показва, че относими към компетенциите на местните власти и подходящи за прилагане в община Брезник са посочените по-долу мерки. За всяка мярка са представени нейната същност, досегашно прилагане и планирани действия в настоящата подпрограма по всяка мярка.

***Мярка:** Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите*

Съдържанието на тази мярка може да се раздели на две групи дейности:

• Разработване на общински програми за предотвратяване образуването на отпадъци - съгласно българското законодателство, кметът на общината разработва Програма за управление на отпадъците и Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци, която е част от нея. Кметовете на няколко общини, ако те са включени в регионално сдружение, могат да разработят и Програма за съответния регион.

• Прилагане на икономически мерки

Компостирането е най-практичният и удобен начин да се третират органичните отпадъци в райони с еднофамилни къщи.

Компостирането, което е собствения начин на природата за рециклиране, представлява контролирано разграждане на органични материали като листа, клонки, окосена трева и растителни хранителни отпадъци. Компостът е продукт за подобряване на почвата, който е резултат от правилното компостиране. Компостирането може да бъде по-лесно и по-евтино, отколкото поставянето на тези отпадъци в чували, или транспортирането им до претоварни станции или до контейнерите на централизираната система за събиране на отпадъци. Компостът също така подобрява почвата и

отглежданите на нея растения. В селата обикновено има градини, ливади, дървета, храсти, или дори саксии за засаждане на растения и домашно приготвеният компост е много полезен. Всички органични отпадъци могат да се компостират. От всички „зелени“ отпадъци - отпадъци от дворове, като паднали листа, окосена трева, плевели и останки от градински растения, също и хранителни отпадъци, може да се получи отличен компост. Дървесните отпадъци от дворове могат да бъдат насечени и нарязани до размера на дърва за горене в печка или камина или да бъдат раздробени чрез шредер до дървесни стърготини или малки парченца. Когато се поставят около засадени растения или за настилка на пътеки, те накрая ще бъдат биоразградени и ще се превърнат в компост. Компостирането може да се практикува в повечето дворове в изработени в домашни условия или фабрично произведени съдове за компостиране или просто на открити купове. Фирми, училища и други предприятия може също лесно да компостират отпадъците си. Изработените в домашни условия съдове могат да бъдат направени от дървесни отпадъци, стари кофи за боклук (с дупки, пробити в страни и отдолу). Фабрично произведените съдове включват такива със система за обръщане, рамки, конусообразни и съдове с голям обем. В изготвените сценарии е включено населението, което прилага домашно компостиране. С въвеждането на допълнителни плащания (еко-такси, данъци, концесионни възнаграждения и пр.) за ползване на природни ресурси се цели намаляване на количеството на използваните ресурси в производството и по този начин и намаляване на количеството на отпадъците, които биха възникнали. Въпреки, че вече са разработвани и приети различни програми, както в областта на околната среда като цяло, така и специално в областта на управление на отпадъците, не са предвиждани конкретни взаимообвързани мерки за предотвратяване на отпадъците. Настоящата подпрограма е първата такава програма и в нея за първи път се предвиждат конкретни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци в общината. Сама по себе си изготвената програма е мярка за планиране на ефективното използване на ресурсите. Подобряването на обслужването на граждани в периода на програмата ще се фокусира и върху разширяване на предлаганите електронни услуги и тяхното популяризиране сред гражданите и фирмите. Наред с това, общината може да насърчава екологосъобразно поведение на гражданите и юридическите лица, чрез подходящи икономически стимули. Например въвеждане на по- ниски ставки на годишния патентен данък по ЗМДТ за еднолични търговци и предприемачи, чиято дейност води до повторна употреба на дадени продукти (услуги за ремонт на дрехи, обувки, мебели, велосипеди, електрическо и електронно оборудване).

Тъй като трудно може да се измери точният ефект на количественото и качественото предотвратяване на отпадъци, постигнато в резултат на прилагането на

тази мярка, подходящ индикатор за нейния успех може да бъдат стойностни показатели като например, брой разработени програми за ПО, брой изпълнени мерки от общинската програма за ПО, брой и/или стойност на въведените допълнителни екоплащания или икономически стимули, брой семейства въвели компостиране на място.

Мярка: *Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители. Тази мярка може условно да бъде разделена на информационни кампании и на мероприятия за обучение. Популяризирането на различни практически действия, водещи до предотвратяване на отпадъци, може да се извършва чрез съответни кампании в средствата за масова информация, рекламни брошури и пр. Целта на тези кампании е потребителят да е в състояние да взема информирано решение, относно предотвратяване на отпадъци при пазаруване или при извършване на ежедневните дейности в домакинството с оглед ПО и намаляване на тяхното количество. Съществуват много добри примери за проведени информационни кампании относно ПО от местните власти. Например, за намаляване на количеството отпадъчна хартия, образувано от разпространението на рекламни материали в това число и на безплатни вестници, в редица европейски страни съществува практика за поставяне на стикери „против нежелана поща" на разположение на всеки, който желае да участва. От друга страна растящото място на информационните и комуникационни технологии в дома отваря пътя за нови подходи, позволяващи „всички хартии" да бъдат избегнати, като се дава приоритет на електронния носител, независимо дали става въпрос за битови сметки или за друга информация, предоставена на хартиен носител. Организирането на обучение на преподаватели може да бъде засилено, като съвместно с Министерството на образованието и науката се намери и подходящ начин (например в часовете на класния ръководител) за включване на преподаването на придобитите знания в учебната програма. Основният резултат на тази мярка е повишаване на общественото съзнание. Специална целева група ще са децата и учениците в детските и учебни заведения, които много бързо се приобщават към „зелените" идеи. Информационните кампании ще се фокусират приоритетно към намаляването на образуването на отпадъци от опаковки от хартия, картон, стъкло и пластмаса и биоразградими отпадъци. Въпреки, че непосредствените резултати от тази мярка не могат да се измерят количествено, тя има много голямо значение за формиране на съзнание в потребителското общество, което се стреми да избягва образуването на отпадъци. Индикатори: Брой проведени информационни кампании и обучения.*

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел: 1	Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване
Оперативна/и цел/и:	Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци
Текущи индикатори	2020 г. - минимум 36% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.
Целеви индикатори	2028 г. - минимум 57% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.

Мярка	Дейности /мерки/	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите	1.1. Актуализиране при необходимост на Програма за управление на отпадъците	10 000	Отчисления по чл.64 от ЗУО	2022г.	Одобрена от Общински съвет Програма за управление на отпадъците на община	Подготовка и съгласуване на 1 брой Програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПО	Разработена и приета 1 брой Програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПО	Община	Обществен остта и всички заинтересо вани страни
	1.2. Извършване на актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2024 г	15 000	Отчисления по чл.64 от ЗУО, Общински бюджет, ПУДООС, ОПОС 2021-2027 г.	2023г.	Изготвен актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2023 г		Изготвен 1 брой Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2023 г.	Община	РСУО
	1.3.Сключване на договор с организация по оползотворяване и др. за въвеждане на система за разделно събиране на ненужни дрехи, текстил и		Организация по оползотворяване	2021-2028	Функционираща система за разделно събиране на ненужни дрехи, текстил и			Кмет, Зам.-кмет Директор “ТСУ и ЕИ” Експ.”ЕХ и КД”	Организац ия по оползотвор яване

	обувки със специализирани контейнери				обувки				
	1.4Оптимизиране на системата за сметосъбиране и сметоизвозване, в т.ч. разделно събиране на строителни отпадъци от домашни ремонти			2021-2028	Намаляване на вредното въздействие на отпадъците	Оптимизиране честотата на събиране и извозване на битовите отпадъци	Честотата на събиране и извозване на битовите отпадъци	Експ.”ЕХ и КД”	
	1.5.Разширяване и оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки във всички населени места на общината	30 000	Организация по оползотворяване	2021-2028	Разширена и оптимизирана система за разделно събиране на отпадъци от опаковки	Брой населени места, брой жители обхванати в системата за разделно събиране на отпадъци и брой съдове	Брой населени места, брой жители обхванати в системата за разделно събиране на отпадъци и брой съдове	Организация	
	1.6.Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци	5 000	Общински бюджет	постоянен до 2028 г	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от разделното събиране	Брой реализирани дейности от годишния план за действие	Проведени минимум 5 информационни кампании	Община	Медии

2. *ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ*

Програмата за устойчиво развитие до 2030 г., приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 25 септември 2015 г., поставя цел за намаляване наполовина на хранителните отпадъци на глава от населението в световен мащаб при търговията на дребно и потребителите, както и за намаляване на загубите на храни по веригите на производство и доставки до 2030 г. Тези мерки следва да са насочени към предотвратяването и намаляването на хранителните отпадъци в първичното производство, преработването и промишленото производство, при търговията на дребно и разпространението по друг начин на храни, в ресторантите и заведенията за хранене, както и в домакинствата. Проучване на ЕК на данни от страните членки на ЕС показва, че хранителните отпадъци в ЕС-28 възлизат на около 88 милиона тона. Тази оценка е за 2012 г. и включва както годни за консумация храни, така и негодни за консумация части от храните. Това се равнява на 173 килограма хранителни отпадъци образувани на човек в ЕС. Общите количества храни, произведени в ЕС за 2011 г., възлизат на около 865 кг/човек, което означава, че около 20% от общо произведените храни се превръщат в отпадъци. Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни, в Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г., се призовава държавите от ЕС да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30 % до 2025 г. и с 50 % до 2030 г. Независимо, че посочените количествени цели не са задължителни, като се вземат предвид екологичните, социалните и икономическите ползи от предотвратяването на хранителните отпадъци, се изисква държавите членки да въведат в своите програми за предотвратяване на отпадъците конкретни мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци, включително информационни и образователни кампании, които показват начините за предотвратяване на хранителните отпадъци. Освен това държавите членки трябва да измерват напредъка в намаляването на хранителните отпадъци. За предотвратяване на хранителните отпадъци държавите членки следва да предвидят стимули за събиране на непродадените хранителни продукти на всички етапи от веригата на доставка на храни, както и за тяхното безопасно преразпределяне, включително на благотворителни организации. С цел намаляване на хранителните отпадъци от особено значение е да се повиши информираността на

потребителите относно значението на датата на трайност („годно до“ и „най-добър до“).

Политиката на Р България по отношение на хранителните отпадъци е отразена в следните стратегически и нормативни документи:

- *Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.*
- *Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.*
- *Закон за храните. Законът за управление на отпадъците не включва определение за „хранителни отпадъци“, а хранителните отпадъци са включени в определението за „биоотпадъци“. Съгласно това определение хранителните отпадъци обхващат: „хранителни и кухненски*

отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранителновкусовата промишленост.“ Директива ЕС 2018/851 дава следното определение: „хранителни отпадъци“ са всички храни, които са се превърнали в отпадъци“ и препраща към определението за „храни“в член 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета: „По смисъла на настоящия регламент „храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приеман от хора. Понятието „храни“ включва напитки, дъвки и всякакви вещества, включително вода, които са умишлено вложени в храните по време на тяхното производство, приготовление или обработка. То включва водата след точката на съответствие, съгласно определението в член 6 от Директива 98/83/ЕО и без да се засягат изискванията на Директиви 80/778/ЕИО и 98/83/ЕО. Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018 г. възлиза на близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер. Следва да се отбележи, че в количествата на последните не са включени потенциалните количества на хранителни отпадъци, които може да се предположи се съдържат в „ситна фракция

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел: 1	**Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване.**
Оперативна/и цел/и:	**Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци.**
Текущи индикатори	
Целеви индикатори	**Намаляване на хранителните отпадъци с 30% до 2025 г. и с 50 % до 2030 г.**

Мярка	Дейности /мерки	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1.Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите	1.1. Изготвяне и прилагане на планове от общината за ПО на хранителни отпадъци в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, общински пазари и др. където се образуват хранителни отпадъци		Общински бюджет	2022 - 2028	Предотвратени хранителни отпадъци от общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, общински пазари и др. където се образуват хранителни отпадъци	Брой общински звена и др. разработени планове/изпълнили мерки	Всички общински звена и др. са разработили планове и прилагат мерки от тях	Кмет	Общински звена и др.
2. Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители	2.1. Информиране на населението за необходимостта от намаляване на хранителните отпадъци и необходимост от разделно събиране при функционираща система		Общински бюджет	2022 - 2028	Обществеността е информирана за ползите от намаляване на хранителните отпадъци и разделно имсъбиране	Изготвяне на информация	Публикуване на интернет страницата на общината на информация	Директор “ТСУ и ЕИ” Експ.”ЕХ и КД”	Общински звена и др.

3. ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

Увеличаването на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци води до минимизиране на количествата на рециклируемите отпадъци в общия поток на отпадъците, постъпващи на депо. Формулирането на количествени цели за рециклиране и оползотворяване, засягащи определени приоритетни потоци отпадъци е практическа мярка за налагане на рециклирането/оползотворяването. Въвеждането на разделно събиране, при източника на генериране на отпадъци, ще доведе до увеличаване количествата на събираните фракции. Прилагането на схеми за разделно събиране от една страна ще бъде организирано на база на принципа „отговорност на производителите", като задължение на производителите и вносителите на стоки, след крайната употреба, на които се образуват масово разпространени отпадъци, и плащащи продуктови такси на фирми по оползотворяване. От друга страна стои като задължение на общините да организират системи за разделно събиране на отпадъците.

Приоритет ще има въвеждането на схеми за разделно събиране и рециклиране за следните групи отпадъци:

• отпадъци от опаковки и други битови отпадъци, подходящи за рециклиране (отпадъци от хартии и картони, пластмаси, метали и др.);

• неизползвани дрехи, текстил и обувки;

• отпадъци от офиси, административни сгради и учреждения;

• биоразградими отпадъци от домакинствата, заведенията за обществено хранене и от поддръжка на обществени зелени площи;

• едрогабаритни отпадъци;

• отпадъци от строителство и разрушаване на сгради;

• негодни за употреба автомобилни гуми;

• излезли от употреба моторни превозни средства;

• масово разпространени опасни отпадъци, като отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, луминесцентни лампи и др.

Целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО, определени в НПУО 2014-2020 г. предвиждаха до 1 януари 2020 г. най-малко 50 на сто от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло да бъде включено в подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали. Целта се оказа амбициозна и малко общини успяха да я достигнат в рамките на програмния период.

Новата европейска цел за пластмасовите отпадъци е минимум 50% от количеството на отпадъчните пластмасови опаковки да се рециклира до 2025 г.

Общите количества на отпадъците от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло и съответните цели за рециклиране са изчислени поотделно за всеки регион за управление на отпадъците и общо за страната.

Изпълнението на целите за рециклиране ще бъде осъществено чрез:

• Количества, събрани от системите за разделно събиране с контейнери, поставени от организациите за оползотворяване на отпадъци от опаковки и общините;

• Количества разделно събрани отпадъци от пунктове за вторични суровини и търговски обекти; • Отпадъци, отделени в регионалната инсталация за сепариране на смесени битови отпадъци. Въвеждане на система за разделно събиране и събрани от системите за разделно събиране с контейнери за един жител средно за година към 2027 г. е съобразено с новите европейски цели, заложени в Рамковата директива за отпадъците. Правните задължения за управлението на битовите отпадъци (отпадъци от домакинствата и др.), установени в Рамковата директива относно отпадъците, включват цел до 2020 г. 50% от битовите отпадъци да бъдат подготвяни за повторна употреба/рециклирани. Директивата е преразгледана (Директива (ЕС) 2018/851) и в нея са включени нови и по-амбициозни цели за повторна употреба и рециклиране на отпадъците: 55 % до 2025 г., 60 % до 2030 г. и 65 % до 2035 г. С преразгледаната директива се въвежда и система от доклади за ранно предупреждение с цел оценка на напредъка на държавите членки по тези цели три години преди съответните крайни срокове. Съобразно нормативната уредба всяка община може да достигне целта самостоятелно или заедно с други общини, в зависимост от решението на Общото събрание на съответното РСУО и наличната инфраструктура за третиране на отпадъците в общината и региона. Системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, НУБА и ИУЕЕО, които се осъществяват и финансират основно от организациите по оползотворяване, чрез схемите за „разширена отговорност на производителя" се отчитат и допринасят в голяма степен за постигане от общините на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Община Брезник ще предприеме допълнителни действия в следните направления:

• Разширяване и оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки и редовно спазване графика за извозването им при строг контрол на разделно събрания отпадъци;

• Предоставяне на информация за количествата разделно събрани и предадени за рециклиране битови отпадъци от всички юридически лица на територията на общината;

• Мерки, свързани с осъществяване на контрол за изпълнение на изискванията за разделно събиране и предаване на рециклируеми битови отпадъци;

• Въвеждане на стимули за гражданите и юридическите лица за активно участие в организираните от общината системи за разделно събиране на отпадъците.

Пряко отношение към постигане на оперативната цел на настоящата подпрограма имат и мерките от други подпрограми, свързани например с:

• Осъществяване на информационни кампании за ползите от разделното събиране на отпадъци;

След въвеждане на методиката на национално ниво и влизане в сила на националните нормативни изисквания за определяне на ТБО, където е възможно определянето и да е пряко свързано с количествата изхвърлени отпадъци;

• Внедряване на електронна информационна система за управление на отпадъците в общината, чрез която ще се събират данни за отпадъците, вкл. модул за разделно събраните и предадени за рециклиране, за проследяване на степента на постигане на целите и вземане на съответните управленски решения;

• Обучителни програми за поддържане и подобряване капацитета на администрацията и контролиращите служители на общината;

• Общи събрания на РСУО, обвързани с вземане на решения за подхода за изпълнение на целите на общините в РСУО и решения по други въпроси.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел: 2	**Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци**
Оперативна/и цел/и:	**Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците**
Текущи индикатори	**2018 г. - минимум 25% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.**
Целеви индикатори	**2028 г. - минимум 58% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.**

Мярка	Дейности /мерки/	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръговата икономика на Република България за периода 2021 - 2028 г. и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите	1.1. Разширяване и оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци		Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООп)	2021-2028	Разширена и оптимизирана система за разделно събиране на отпадъци	Брой жители обхванати в системата за разделно събиране на отпадъци	Брой жители обхванати в системата за разделно събиране на отпадъци	Кмет	Организации по оползотворяване
	1.2.Прилагане на финансови стимули към граждани прилагащи разделно събиране на отпадъци и предаващи за рециклиране битови отпадъци			2022-2028	Осигурен данъчен стимул за домакинствата	Промени в размера на такса „Битови отпадъци” към Наредба за реда за определяне и събиране на местните такси	Брой домакинства получили данъчен стимул за такса „Битови отпадъци” за разделно събиране на отпадъци	Общински съвет	Община

	1.3. Прилагане на изисквания на ЗМДТ относно формиране на такса битови при новите бази за отделните услуги в рамките на план сметката на общината			01/2023	Приложен е принципа "замърсителят плаща" по отношение определяне размера на такса битови отпадъци	Промени в размера на такса „Битови отпадъци” към Наредба за реда за определяне и събиране на местните такси	Промени в размера на такса „Битови отпадъци” към Наредба за реда за определяне и събиране на местните такси	Кмет Общински съвет	
	1.4. Въвеждане на разделно събиране на хартиени, картонени, найлонови и пластмасови отпадъци в административни, държавни и обществени сгради.		Организация по оползотворяван е на отпадъци от опаковки (ОООООп)	2021-2028	Разширена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки	Брой административни, държавни и обществени сгради, обхванати в системата за разделно събиране на отпадъци	Брой административни, държавни и обществени сгради, обхванати в системата за разделно събиране на отпадъци	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки	Администрации
	1.5. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци		Общински бюджет	постоянен до 2028 г.	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от разделното събиране	Брой реализирани дейности от годишния план за действие	Проведени минимум 5 информационни кампании	Община	Медии
	1.6. Контрол и санкции, заложени в общинските наредби при смесването на отпадъци и изхвърляне на рециклируемии оползотворими отпадъци в контейнерите за битови отпадъци			постоянен до 2028 г.	Намаляване количеството на рециклируемите отпадъци в смесения битов отпадък	Брой наложени санкции за нерегламенти рано изхвърляне на отпадъци	Брой наложени санкции за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци	Дирекция „ТСУ и ЕИ“	

	1.7. Сключване на договори за Система за събиране на опасни отпадъци от домакинствата	50 000	Общински бюджет	2021-2028	Общината да разполага с информация за количествата разделно събрани отпадъци на територията	Количества разделно събрани отпадъци в кг/тон	Количества разделно събрани отпадъци в кг/тон	Дирекция „ТСУ и ЕИ“	
	1.8. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци		Общински бюджет	постоянен до 2028 г.	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от разделното събиране	Брой реализирани дейности от годишния план за действие	Проведени минимум 5 информационни кампании	Община	Медии
	1.9. Контрол и санкции, заложени в общинските наредби при смесването на отпадъци и изхвърляне на рециклируеми и оползотворими отпадъци в контейнерите за битови отпадъци			постоянен до 2028 г.	Намаляване количеството на рециклируемите отпадъци в смесения битов отпадък	Брой наложени санкции за нерегламенти рано изхвърляне на отпадъци	рой наложени санкции за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци	Дирекция „ТСУ и ЕИ“	
	10. Подновяване на договори за организирани площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, и други разделно събрани отпадъци			2021	Използване на площадки по договор даващи възможност на населението да предава безвъзмездно разделно събрани отпадъци	Брой използвани площадки	Брой използвани площадки за предаване на разделно събрани отпадъци	Кмет	

4. ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА БИТОВИ БИОРАЗГРАДИМИ И БИООТПАДЪЦИ

Съгласно §1, т.3 от ДР на ЗУО „Биоразградими отпадъци“ са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

„Биоотпадъците“ са част от биоразградимите битови отпадъци и по-конкретно отпадъците от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително - вкусовата промишленост.

По-голямата част от битовите отпадъци от домакинствата и други организации са биоразградими отпадъци. Ето защо българското законодателство въведе конкретни количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на битови биоотпадъци, както и цели за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата.

Съгласно §1, т.2 от ДР на ЗУО „Биоотпадъци“ са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Член 8, ал. 1 от Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г. задължава кметовете на общини във всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал.9 от ЗУО да постигат следните регионални цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци:

1. до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

2. до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

3. до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г. Изпълнението на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биотпадъци се осигурява чрез прилагане на домашно компостиране и разделно събиране.

Разделно събиране на битови био-отпадъци

При изготвяне на предвижданията за разделно събиране на битови био-отпадъци са възприети допусканията, определени в Модел и поетапен план за действие за управление на

биоотпадъците в България, разработен в рамките на проект „Разработване на нормативна уредба за управление на биоотпадъците и създаване на система за осигуряване качеството на компоста и Национална организация за осигуряване на качеството на компоста". Направените допускания по отношение на фракциите „хранителни отпадъци" и „растителни отпадъци".

Прието бе, че системата за разделно събиране на битови био-отпадъци ще бъде въведена до 2019 г. и участието на населението в разделното събиране ще е съобразено с изграждането на съответните инсталации. Тази цел не беше постигната и предстои изграждане на регионални и общински компостиращи инсталации през периода до 2027 г. От системата за разделно събиране са изключени домакинствата, които прилагат домашно компостиране.

В подпрограмата за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци са предвидени мерки, които условно могат да бъда класифицирани като инвестиционни мерки и „меки" мерки. Инвестиционните мерки в програмата са свързани с ОПОС 2021-2028г., както и от други източници на финансиране. Новите инвестиции са свързани главно с:

Изграждане на инсталация за компостиране на зелени отпадъци в общината и инсталация за анаеробно разграждане към РСУО;

• Закупуване и предоставяне на домакинствата на компостери за домашно компостиране;

• Закупуване на съдове за разделно събиране на биоотпадъци и транспортни средства за превоз на разделно събрани биоотпадъци.

Наборът от „меки" мерки за постигане на набелязаните цели включва внедряване на информационна система за отчитане на домашното компостиране, като модул от бъдещата интегрирана информационна система. В настоящата подпрограма не са включени част от „меките" мерки, които имат пряка връзка с постигане на набелязаните цели на програмата, но са описани в други подпрограми, тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко цели и подцели на плана. Пряко отношение към постигане на набелязаната цел на настоящата програмата са мерките от другите програми на плана, свързани с:

• осъществяване на информационните кампании за насърчаване на населението да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за битовите отпадъци;

• продължаване прилагането на икономически инструменти, които чрез стимули и санкции да доведат до постигане на набелязаните цели /отчисленията за депониране, редукция на ТБО за участващите в системите за разделно събиране/;

• включването в общинската наредба на специални разпоредби и изисквания за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците;

• периодично извършване от общината на проучвания за морфологичния състав на битовите отпадъци;

• определяне на ТБО, възможно най-пряко, свързано с количествата изхвърлени отпадъци;

• обучение и подобряване административния капацитет за инспекции по управление на отпадъците на общинско ниво;

• мерките за разработване и внедряване в общината на електронна информационна система за отчитане изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци;

• мерките, свързани с подобряване на оползотворяването и на рециклирането на битовите отпадъци от хартия и картон, включително и опаковки от същия материал, тъй като те са едновременно и биоразградими отпадъци.

Реализацията на мерките от настоящата подпрограма гарантира поетапното намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци и за насърчаване на разделното събиране на биоотпадъците с цел компостиране и анаеробно разграждане, както и за третиране на биоотпадъците по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда.

Осъществяването на програмата има значителен принос за изпълнение и на целите за намаляване на парниковите газове в съответствие с Интегрирания план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г., тъй като изпълнението на мерките за биоразградимите отпадъци са едновременно и мерки за намаляване и предотвратяване на емисиите на метан от депата за битови отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА БИОРАЗГРАДИМИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ В Т.Ч. ЗА БИООТПАДЪЦИТЕ

Стратегическа цел: 2	**Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци**
Оперативна/и цел/и:	**Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците**
Текущи индикатори	**2018 г. - 89% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в общината са разделно събрани и оползотворени**
Целеви индикатори	**2028 г. - мин. 90% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в общината са разделно събрани и оползотворени**

Мярка	Дейности /мерки	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Достигане на националните цели и изискванията за биоразградимите, в т.ч. за биоотпадъците до 2028 г.	1.1.Изграждане на инсталация за компостиране на зелени отпадъци	1 500 000	Общински бюджет ПУДООС	2022 - 2028	Изградена инсталация за компостиране и намаляване на депонираните биоразградими отпадъци		Въведена в експлоатация компостираща инсталация	Община	
	1.2.Актуализиране при нужда на общинската наредба за управление на отпадъците за изисквания за разделно събиране на зелените отпадъци, след осигуряване на системата за събирането им.		Общински бюджет	2023				Общински съвет	
	1.3.Обособяване на площадки за растителни отпадъци в населените места	50 000	Общински бюджет	2021-2028				Община	
	1.4. Проучване възможността за третиране на хранителните отпадъци на регионален принцип или в частни инсталации		МОСВ ОП ООС	2021-2028	Изградена инсталация за третиране на хранителните отпадъци на регионален принцип или в частни инсталации		Въведена в експлоатация инсталация или ползване на частна инсталация	Дирекция „ТСУ и ЕИ“	
	1.5.Изпълнение на информационни кампании за обществеността		Общински бюджет	Ежегодно до 2028	ОО изпълняват одобрените им програми,вкл.в частта за информиране на обществеността	Брой проведени информационни кампании	Ежегодно до 2028	Община	

5. ПОДПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОПАКОВКИТЕ И ОТПАДЪЦИТЕ ОТ ОПАКОВКИ

Съгласно ЗУО "Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци.

- *Отпадъци от опаковки*
- *ИУМПС*
- *ИУЕЕО*
- *Отпадъчни масла и нефтопродукти*
- *Отпадъци от гуми*
- *Отпадъци от батерии и акумулатори*

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложени на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти.

Разработването на настоящата подпрограма е нормативно изискване на Националния план за управление на отпадъците 2021 – 2028 г. и следва да включва мерки за предотвратяване и повторна употреба.

За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки. В случай че нямат сключен договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, общините са длъжни да разработват и изпълняват сами програми за разделно събиране на отпадъци от опаковки и да предоставят ежегодно информация на МОСВ в тази връзка. Всички МРО, с изключение на отпадъците от опаковки, се образуват в резултат на употребата на самия продукт, пуснат на пазара, който след употребата се превръща в отпадък. Отпадъците от опаковки са резултатът от употребата на продукти, които са опаковани и именно опаковките, а не самите продукти са предмет на изискванията за рециклиране и оползотворяване. В допълнение при опаковките става въпрос за изключително широк диапазон от опаковани продукти – десетки хиляди вида, от които се генерират отпадъците от опаковки, което допълнително усложнява организирането на системите за разделното им събиране.

ОСНОВНИ ТЕНДЕНЦИИ И ИЗВОДИ

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки е първата от всички системи за разделно събиране на отпадъците, създадена след приемането на Закона за управление на отпадъците през 2003 г. С приемането на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки през 2004 г. и измененията ѝ впоследствие в националното законодателство се регламентира цялостната схема за управление на този поток отпадъци, която непрекъснато се разширява и подобрява ефективността си в годините. На територията на страната работят няколко организации за оползотворяване на отпадъците от опаковки, които имат ангажимента да изпълняват целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки от името на лицата, които пускат на пазара опаковани стоки. Системата е с широко покритие на територията на цялата страна.

Община Брезник има сключен договор с „„ЕКО ПАРТНЪРС БЪЛГАРИЯ“ АД за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

През 2012 г. с приемането на новия Закон за управление на отпадъците се въведе изискването ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5 000 ж. и курортните места да събират разделно получените от дейността им отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали на територията на обекта и да ги предават в съответствие с изискванията на наредбата по чл. 22 ЗУО – общинските наредби за управление на отпадъците.

ПРЕПОРЪКИ ЗА КЛЮЧОВИ ДЕЙСТВИЯ

Независимо че страната ни е в много по-благоприятна ситуация от средното европейско ниво по отношение на количествата генерирани отпадъци от опаковки, е необходимо да се провеждат много по-целенасочени мерки за предотвратяване образуването на отпадъци от опаковки и повторно използване на опаковки, където това е възможно. Особено важно е провеждането на широки информационни кампании сред обществеността, предвид многобройните източници, които ежедневно генерират такива отпадъци на територията на цялата страна.

Необходимо е да се подобрят и разширят системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки, предвид нарастването на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, както и специфичните цели за разделно събиране на пластмасовите бутилки за еднократна употреба до 3 литра.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОПАКОВКИТЕ И ОТПАДЪЦИТЕ ОТ ОПАКОВКИ

Стратегическа цел: 2	**Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци**
Оперативна/и цел/и:	**Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците**
Текущи индикатори	**2018г. - минимум 25% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.**
Целеви индикатори	**2028 г. - минимум 58% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.**

Мярка	*Дейности /мерки*	*Бюджет (лева)*	*Източници на финансиране*	*Срок за реализация*	*Очаквани резултати*	*Индикатори за изпълнение*		*Отговорни институции*	
						Текущи	*Целеви*	*Водеща*	*Партньор*
1. Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръговата икономика на	*1.1. Разширяване и оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки*		*Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООп)*	*2021-2028*	*Разширена и оптимизирана система за разделно събиране на отпадъци от опаковки*	*Брой жители обхванати в системата за разделно събиране на отпадъци и брой съдове*	*Брой населени места, брой жители обхванати в системата за разделно събиране на отпадъци и брой съдове*	*Организация*	

Република България за периода 2021 - 2028 г. и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	*1.2. Контрол на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки*		*Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООп)*	*2021-2028*	*Система за разделно събиране на отпадъци от опаковки*	*Количество разделно събрани отпадъци по видове в кг*	*Количество разделно събрани отпадъци по видове в кг*	*Дирекция „ТСУ и ЕИ“*	
	1.3.Актуализиране на при нужда на Наредбата за управление на отпадъците относно изисквания за търговските и други подобни обекти за разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали, и осъществяване на контрол и налагане на предписания/глоби		*Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООп)*	*2021-2028*	*Увеличаване на количествата разделно събрани хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали*	*Разработване на конкретни механизми*	*Всички задължени търговски и други подобни обекти прилагат изискванията за разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали*	*Дирекция „ТСУ и ЕИ“*	

6. ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ

Отпадъците от строителството и разрушаването във висока степен подлежат на рециклиране и повторна употреба. Така от проблем за околната среда, те могат да се превърнат в ресурс. Това е основен подход в устойчивото управление на отпадъците, наложен от активната политика на ЕС в това направление.

Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г., определя някои допълнителни изисквания за управлението на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в строителството. Съгласно сроковете, определени в ЗУО в тази наредба се регламентират конкретни цели за оползотворяване на определени видове строителни отпадъци и етапите за тяхното изпълнение.

С наредбата се регламентират:

1. създаването на система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на строителните отпадъци (СО);

2. изискванията за влагане на рециклирани строителни материали в строителството;

3. изискванията за управление на СО в процеса на строителство и премахване на строежи.

Целта на наредбата е:

1. да се предотврати и ограничи замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и да се ограничи рискът за човешкото здраве и околната среда в резултат на събирането, третирането и транспортирането на СО;

2. да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл. 32 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети на национално ниво до момента, а именно:

• за първи път е разработен и одобрен Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г.;

• одобрени са нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции.

Условията и редът за събиране, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на СО на територията на съответната община се определят с наредбата по чл. 22 ЗУО.

Община Брезник, както и другите общини в страната имат следните отговорности, произтичащи от ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали:

Организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;

• Когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи е длъжна:

- Да разработи План за управление на строителните отпадъци, като задължителна част от строителната документация за издаване на разрешение за строеж;

- Да изпълни реално Плана за управление на строителните отпадъци;

- Да влага в строежите определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;

- Да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

От началото на 2021г. към Наредбата за определяне на местните такси и цени на услуги се добави услуга за наемането и извозването на контейнер до площадка за третиране на строителни отпадъци със специализирана техника – двураменен контейнеровоз, по кантарни бележки от „Софинвест“ЕАД - разтоварище „Враждебна“ за 2021г. са откарани 149 тона строителни отпадъци.

В подпрограмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради са предвидени мерки, които условно могат да бъдат разграничени като инвестиционни мерки и „меки“ мерки.

Инвестиционните мерки са свързани главно с изпълнението на съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали.

Необходимостта от изграждането на такива съоръжения, местоположението и капацитета им са дефинирани в Националния стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България.

В подпрограмата не са включени част от „меките“ мерки, които имат пряка връзка с постигане на набелязаните цели на програмата, тъй като са описани в други подпрограми. Пряко отношение към постигане на набелязаната цел на настоящата програма са мерките от другите програми на плана, свързани с:

• Програми за обучение на служители за целите на изпълнение на изискванията за селективно разрушаване на сгради и за разделяне на строителните отпадъци в процеса на строителството;

• Осъществяване на информационните кампании за насърчаване на населението и бизнеса да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за отпадъците;

• Разработване и внедряване на интегрирана общинска информационна система за отчитане на отпадъците, включително изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъци с подсистема за строителните отпадъци.

България има много малко практически опит в разглежданата област, поради което са необходими постоянни и координирани усилия на централните, регионалните и местни власти както и на бизнеса от строителния браншове и на неговите браншови организации. При планиране на осъществяване на мерките, отнасящи се до строителните отпадъци е взето под внимание, че за депонирането на тези отпадъци се заплащат отчисления за депониране за всеки тон депониран отпадък, аналогично на отчисленията за депониране на битови отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ

Стратегическа цел: 2	**Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци**
Оперативна/и цел/и:	**Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците**
Текущи индикатори	**Ежегодно отчитане на количествата рециклирани строителни материали, вложени в строежите с възложител Община Брезник, съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.** **Брой одобрени от Община Брезник инвестиционни проекти с включен План за управление на строителните отпадъци**
Целеви индикатори	**Достигане на 70% рециклиране на образуваните строителни отпадъци в общината до 2028 г.** **Брой одобрени от Общината инвестиционни проекти с включен План за управление на строителните отпадъци**

Мярка	*Дейности /мерки*	*Бюджет (лева)*	*Източници на финансиране*	*Срок за реализация*	*Очаквани резултати*	*Индикатори за изпълнение*		*Отговорни институции*	
						Текущи	*Целеви*	*Водеща*	*Партньор*
1.Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци от строителните дейности	*1.1. Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на Наредбата за строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни*		*Общински бюджет*	*2021 - 2028*	*Осъществен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните*	*брой извършени проверки; брой наложени санкции; брой съставени предписания*	*Количества рециклирани строителни материали*	*Дирекция „ТСУ и ЕИ“*	

	материали				*отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали*				
	1.2. Изграждане на център за окончателно обезвреждане на строителни и инертни отпадъци за нуждите на община Брезник	*2 500 000*	*Външно финансиране, собствени средства, държавен бюджет, национални фондове*	*2021 - 2028*	*Третиране на строителните отпадъци*	*Изградена инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци.*	*Изградена инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци.*	*Община*	

7. ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ

Депонирането на отпадъците стои на най-ниското ниво в йерархията на управление на отпадъците, въведена с европейското и с националното законодателство.

Основна част от усилията на национално и местно ниво за подобряване управлението на отпадъците са насочени към управление и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци, което може да се постигне чрез няколко групи мерки:

• ползване на депа, отговарящи на екологичните нормативни изисквания, които минимизират рисковете за околната среда;

• чрез намаляване на количествата депонирани отпадъци посредством увеличава дела на рециклираните и оползотворени отпадъци;

• закриване и рекултивация на старите депа за отпадъци с преустановена експлоатация;

• последващи следексплоатационни грижи и мониторинг на закритите депа;

• предотвратяване на депонирането доколкото е възможно на опасни битови отпадъци чрез разделното им събиране и предаване за обезвреждане.

Община Брезник е сред общините в България, които вече спазват изискванията за депониране на битовите отпадъци на депа, които отговарят на европейските и националните изисквания за намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци чрез ползване на модерно регионално депо за неопасни отпадъци „Тева“ от 2016 г.

До края на 2021год. ще приключи изпълнението на дейностите по техническа рекултивация по Проект № BG16M1OP002-2.010-0046 „Закриване и рекултивация на общинско депо в община Брезник, определено за закриване, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело С-145/14 - Брезник”, по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16M10P002-2.010 „Рекултивация на депа за закриване, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело С-145/14“ по приоритетна ос 2 „Отпадъци“ на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.”

Част от мерките от предходните подпрограми, свързани с подобряване на йерархията на управление на битовите отпадъци на община Брезник - предотвратяване на отпадъците, увеличаване на рециклираните и оползотворени биоразградими отпадъци и рециклируеми отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и др., както и на строителните отпадъци, имат едновременно принос и за намаляването на депонираните отпадъци. Тези мерки не са отразени в настоящата подпрограма, тъй като са включени систематично в предходните подпрограми, но допринасят за постигане на целите за намаляване на количествата депонирани отпадъци и подобряване на йерархията на управлението им.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел: 3	***Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда***
Оперативна/и цел/и:	***Предотвратяване и намаляване на риска от замърсявания с отпадъци***
Текущи индикатори	***Количество образувани битови отпадъци в тон за година – 2398 тона за 2021 година;*** ***Норма на натрупване на битови отпадъци в община Брезник през 2021 г. – 420 кг/ж/год.***
Целеви индикатори	***Количеството на депонираните битови отпадъци до 2028 г. да е намалено до 45 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло)***

Мярка	*Дейности /мерки*	*Бюджет (лева)*	*Източници на финансиране*	*Срок за реализация*	*Очаквани резултати*	*Индикатори за изпълнение*		*Отговорни институции*	
						Текущи	*Целеви*	*Водеща*	*Партньор*
1. Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови и други отпадъци	*1.1.Сключване на договор с мобилни пунктове за разделно събиране на опасните отпадъци от бита*	*50 000*	*Общински бюджет*	*2021-2028*	*Намален риск за околната среда от депонирани опасни отпадъци*	*Брой кампании*	*Приети количества опасни отпадъци от бита*	*Дирекция „ТСУ и ЕИ“*	

	1.2.Рехабилитация на замърсени с отпадъци терени около населените места в общината	*120 000*	*Общински бюджет*	*2021-2028*	*Намален риск за околната среда от депонирани отпадъци*	*Рехабилитация на замърсени с отпадъци терени около населените места в общината*	*Брой рехабилитирани терени*	*Община*	
	1.3.Оптимизиране на регионалната система за управление на отпадъците	*250 000*	*Общински бюджет*	*2021-2028*	*Оптимизиране на системата за сметосъбиране и сметоизвозване*	*По малко замърсяване на населените места през летния сезон*	*По малко замърсяване на населените места през летния сезон*	*Дирекция „ТСУ и ЕИ“*	

VI. Координация с други планове и програми

Програмата за управление на отпадъците на община Брезник 2021-2028 г. е елемент от една цялостна система за планиране, поради което в този раздел е представена връзката между настоящата програма и други национални, регионални и общински програмни и стратегически документи. От своя страна изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще допринесе в по-малка или по-голяма степен за постигането на целите на редица европейски, национални, регионални и местни планови документи:

1.„Нова стратегическа програма на ЕС за периода 2019—2024 г.“

На заседанието си в Брюксел на 20 юни 2019 г. Европейският съвет постигна съгласие по програма на ЕС за следващите пет години. В документа „Нова стратегическа програма за периода 2019—2024 г.“ се определят приоритетните области, които ще направляват работата на Европейския съвет и ще дават насоки за работните програми на други институции на ЕС.

Четири са основните приоритети на стратегическата програма:

• защита на гражданите и свободите

• развиване на силна и жизнеспособна икономическа база

• изграждане на неутрална по отношение на климата, екологична, справедлива и социална Европа

• защита на европейските интереси и ценности в световен план.

Стратегическата програма очертава и пътищата за постигане на тези цели.

2. Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие на Република България задава рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Включените сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“, „Туризъм“, „Градска среда“ и „Води“. Управлението на риска от бедствия се разглежда като междусекторна тема.

2.Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците,

по-добро използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

3.Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха, България 2020-2030 г.

Спазване на законодателството на ЕС и участие и допринасяне за реализирането на законодателните ангажименти и инициативи на ЕС като пакета от мерки за създаване на Кръгова икономика до 2030 г.:

- Минимум 55% от общинските отпадъци да се рециклират до 2025 г., над 60% до 2030 г. и над 65 % до 2035 г.

- Над 50% от отпадъчните пластмасови опаковки да се рециклират до 2025 г.

-Опасните отпадъци от домакинствата да се събират отделно до 2022 г., биологичните отпадъци до 2023 г. и текстилът до 2025 г.

- До 2035 г. количеството депозирани общински отпадъци трябва да се намали до 10% или по-малко от общото количество генерирани общински отпадъци.

4.Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024 г.).

5.Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

В рамките на стратегическия приоритет на документа: „Развитие на инфраструктурата за опазване на околната среда1" е определена специфична цел за „ефективно използване на ресурсите в регионите чрез оптимизиране събирането на отпадъци и внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, компостиране на биоразградимите отпадъци, рециклиране и екологично обезвреждане в изпълнение на Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа в периода до 2020 г. "

6. Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците,

по-добро използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

7. Стратегията и плана за действие за преход към кръговата икономика на Република България за периода 2021 -2028 г.

8. Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО)

Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО) е в съответствие с изискванията на РДО и на чл.50 от ЗУО и е неразделна част от НПУО. Тя определя мерки за прилагане на най-високото ниво в йерархията на управление на отпадъците.

9. Стратегия на ЕО относно бъдещото управление на битовите отпадъци;

10. Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа

11. Зелена книга за Европейска стратегия за пластмасовите отпадъци в околната среда

12. Интегриран план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г.

13. Програма за опазване на околната среда на община Брезник за 2021-2028 г.

VII. Система за наблюдение, оценка и контрол на изпълнението

Наблюдението и оценката на изпълнението на програмата са ключови етапи от цялостния процес на планиране, с оглед проследяване на изпълнението на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост - извършване на актуализация.

Член 52 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините, като поставя и следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола на програмата:

• Програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;

• Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Наблюдението на изпълнението на Програма за управление на отпадъците на община Брезник 2021-2028 г. е процес на системно събиране и анализ на информация, относно хода на изпълнение на включените в програмата мерки.

За всяка мярка или група от мерки в отделните подпрограми към програмата са посочени очаквани резултати от изпълнението ѝ, както и индикатори за текущо изпълнение и целеви индикатори. Именно за посочените резултати и конкретно определени индикатори ще се събира необходимата информация в рамките на системата за наблюдение, отчет и контрол. В допълнение към изпълнението на текущите и целевите индикатори, за всяка мярка се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите.

Наблюдението на изпълнението на програмата за управление на отпадъците включва няколко важни аспекта.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. Той определя звеното в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата.

Вторият аспект се отнася до събиране на информация за проследяване на напредъка на изпълнението на програмните цели. Осигуряването на достатъчно и надеждни данни в единен формат за образуване, състав, събиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците е от съществено значение за проследяване на напредъка към постигане на целите и осъществяване на контрол по изпълнение на мерките. Изключително важно е общината да разработи и прилага единна информационна система за отпадъците. С оглед на това, че за някои мерки ще се налага измерване на информираността, развитието на социалните нагласи и участието на населението и бизнеса при изпълнение на мерките за отпадъците, целесъобразно е общината да провежда проучвания или анкетни допитвания. Сроковете за събиране и систематизиране на данните трябва да са съобразени с нормативно изискваните срокове за отчети и доклади, с цел постигане на ефективност и ефикасност на процеса. ЗУО изисква кметът на общината да представя годишен отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците за предходната година до 31 март, а регионалните сдружения за управление на отпадъците да представят годишни отчети за изпълнение на целите по чл. 31 от ЗУО до 10 март на следващата година.

Член 52, ал.3, т.2 от ЗУО поставя най-общи изисквания по отношение на актуализацията на разработените от общините програми за управление на отпадъците - програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия.

Необходимост от актуализация на общинската програма за управление на отпадъците може да възникне по различни причини:

• в резултат от въздействието на „външни“ фактори - например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в

поставените в програмата стратегически и специфични цели и в съответните програмни мерки;

• в резултат на фактори, свързани с изпълнението - значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

С оглед значението на изпълнението на целите в общинските програми за управление на отпадъците за изпълнение на националните цели, които страната докладва на ЕК, общината следва да предвиди междинна оценка на програмата след тригодишен срок на изпълнение, която ще посочи тенденциите и степента на изпълнение на програмните цели. В съответствие с изводите от оценката следва да се извърши актуализация на програмата, ако се налага. Ако обаче в резултат на промени в обстоятелствата се налага да се направи актуализация в друг времеви период, то тя може да се извърши по всяко време от изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

Процедурата за актуализация на общинската програма за управление на отпадъците следва процедурата за разработване и одобрение на програмата. Актуализацията на програмата също трябва да премине през обществени консултации и да се приложи законодателството за екологична оценка на планове и програми, след което да се одобри от общинския съвет и да се публикува за информация на обществеността.

VIII. Приложения

1. Анализ на състоянието на управление на отпадъците в община Брезник.

Анализ на битовите отпадъци

Анализът на битовите отпадъци е ключов анализ, който предшества разработването на общинската програма. В него трябва да се обърне внимание, както на смесените битови отпадъци, така и на битовите отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло, на биоразградимите отпадъци и биоотпадъците, тъй като за тях според българското законодателство страната ни трябва да постигне конкретни количествени цели.

Анализът на битовите отпадъци се стреми да даде отговор на следните въпроси:

- *Какви са общите количества и тенденциите относно битови отпадъци в общината за анализирания период: в абсолютни количества, на жител/година, сравнение със средното за страната;*
- *Какъв е морфологичният състав на битовите отпадъци в общината;*

- *Какви са количества на повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период.*

Определение за битови отпадъци

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО битови отпадъци са "отпадъците от домакинствата" и "подобни на отпадъците от домакинствата" (това са отпадъците, образувани от домакинствата, и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство).

"Биоразградими" са всички битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

"Биоотпадъци" са биоразградими битови отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Информационно обезпечение на анализа

За целите на настоящия анализ е използвана основно информация от община Брезник, НСИ, ,ИАОС и др.

Състояние и тенденции относно битовите отпадъци

В община Брезник се наблюдават тенденции, идентични на тези в страната, а именно: отчита се увеличение на общото количество на смесените битови отпадъци за територията на общината, както на национално ниво.

Населението на общината намалява за периода 2016-2020 г., но годишната норма на натрупване на отпадъци на човек от населението се увеличава. Това се дължи на променящите се потребителски навици и начин на живот на домакинствата, късия живот на произведените стоки.и на дейността на промишлени предприятия, търговски обекти и заведения.

За редуциране обема на депонираните количества е препоръчително увеличаване дела на разделно събраните рециклируеми отпадъци, разширяване на фамилното компостиране на зелените и био-разградими отпадъци, осигуряване на възможности за отделно събиране на строителните отпадъци при ремонти и други мерки.

Друг важен аспект на анализа на отпадъците е свързан с определянето на общо генерираните отпадъци и нормата на натрупване на отпадъци. За целта към количеството на събраните смесени битови отпадъци е необходимо да бъдат добавени количествата на разделно събраните отпадъци от организацията за оползотворяване на отпадъци, с която

община Брезник има сключен договор, събраните количества в т.нар. пунктове за вторични суровини, както и зелените отпадъци от общинските паркове и градинки.

Друг важен аспект на анализа на отпадъците е свързан с морфологичния им състав.

На следващата фигура са показани осредните процентни дялове на отделните фракции отпадъци включени в състава на смесените битови отпадъци за община Брезник, съгласно извършения анализ на морфологичния състав на битовите отпадъци на Община Брезник".

Морфологичен състав (%) на образуваните отпадъци в Община Брезник

Вид Отпадък	-	Средни Стойности % Пролет	Средни Стойности % Лято	Средни Стойности % Есен	Средни Стойности % Зима	Средногодишен Процент
Хранителни	-	5%	4%	6%	8%	6%
Хартия	-	15%	7%	10%	4%	9%
Картон	-	16%	7%	10%	4%	9%
Пластмаса	-	11%	10%	15%	11%	12%
Текстил	-		2%	2%		1%
Гума	-	2%		2%	2%	1%
Кожа	-					
Градински	-	6%	3%	5%		3%
Дървесни	-					
Стъкло	-	4%	4%	7%	6%	5%
Метали	-	3%	4%	7%	4%	4%
Инертни>4 см	-					
Опасни	-		1%		2%	1%
Други	-	2%	2%	3%	2%	2%
Ситна Фракция<4см	-	36%	57%	34%	57%	46%

Изводи

След проведените четирисезонни изследвания върху избраната обследвана смесена зона могат да се направят следните изводи за община Брезник.

1) *Анализът от обследваната зона показват значителни количества рециклируеми отпадъци от пластмаса и хартия.*
2) *Присъствието на хартиените отпадъци от опаковки и през четирите сезона е сравнително нисък 3,81%, но присъствието на хартия с друг произход е 7,64%. Ползването на печки с твърдо гориво в по- голяма част от домакинствата на община Брезник, обяснява този факт, типичен за населеното място.*
3) *Трябва да обърне внимание на търговските обекти и магазинната мрежа, която генерира хранителни отпадъци и отпадъци от опаковки – пластмасови и хартиени и тяхното отделяне при генератора, за да се избегне попадането им в контейнерите за битови отпадъци.*
4) *Пепелта от печките през есента и зимата попада в контейнерите за битови отпадъци и затруднява процеса на сепарация.*

Анализ на строителните отпадъци

В община Брезник, както в повечето общини в страната, не е организирана регулярна система за разделно събиране на строителните отпадъци от малки ремонтни дейности на домакинствата. В миналото основното количество на строителните отпадъци се е депонирало на вече закритото и рекултивирано общинско депо за неопасни отпадъци в гр. Брезник.

Към момента няма налични данни за годишното количество генерирани строителни отпадъци. Част от строителните отпадъци от домашни ремонти попадат в потока смесени битови отпадъци. Друга част в т.ч. от изкопи и събаряне отиват за изпълване на частни имоти предназначени за производствена дейност.

Община Брезник има сключен договор със „Софинвест“ЕАД - разтоварище „Враждебна“ за 2021г. са откарани 149 тона строителни отпадъци. Транспортирането се извършва по заявка със специализирано превозно средства и контейнери с различен обем.

За да подобри йерархията на управление на този поток отпадъци и да намали количествата на строителните отпадъци в потока смесени битови отпадъци, които се транспортират за депониране до регионалното депо Перник, е препоръчително община Брезник да предприеме действия за реализиране на проект за Изграждане на център за окончателно обезвреждане на строителни и инертни отпадъци за нуждите на община Брезник, в ПИ с идентификатор 06286.60.8, м.Чифлик, гр.Брезник с площ 30 417 m^2.

Основни изводи и препоръки

- *Годишните количества генерирани битови отпадъци на територията на община Брезник от 2016 г. до 2021 г. се увеличават. Населението на общината намалява за периода 2016-2020 г., но годишната норма на натрупване на отпадъци на човек от населението се увеличава.*
- *За периода 2016 г.-2021 г. нормата на натрупване за община Брезник бележи ръст, но въпреки това остава с по-благоприятна стойност от средната за страната.*
- *Общината следва да планира и изпълни мерки за намаляване на депонираните и увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, за да изпълни европейските и национални цели за отпадъците за предстоящия период до 2028 г. в съответствие със ЗУО и Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците.*
- *Препоръчително е община Брезник да предприеме допълнителни действия за разделно събиране от домакинствата на строителните отпадъци от малки ремонтни дейности, в резултат на което да се постигне намаляване на количествата на*

депонираните смесени битови отпадъци и подобряване на техния състав от гледна точка на извличане на рециклируеми отпадъци.

- *Препоръчително е общината да обсъди възможностите за рециклиране на общинско ниво или на регионален принцип на отпадъците от строителния браншс други съседни общини и строителния бизнес, както и възможностите за повторно използване на селективно разрушени сгради*

2. Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегически документи в контекста на правата и задълженията на общините.

Нормативната уредба и програмните документи на община Брезник в разглежданата област се основават на националното законодателство и следват националната политика по управление на отпадъците. Ето защо настоящият анализ в уводната част накратко представя ключови нормативни актове и програмни документи на национално ниво и най-вече разпоредбите, отнасящи се до компетенциите на местните власти в областта на управление на отпадъците.

Нормативни актове и програмни документи на национално ниво

През 2012 г. Народното събрание прие нов Закон за управление на отпадъците, отразяващ изискванията на Рамковата Директива за отпадъците 2008/98/ЕС на ЕС, като отмени предходния Закон за управление на отпадъците последно изм. и доп., ДВ бр. 19 от 5.03.2021 г.. Законът регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

Законът въведе т.нар. ***йерархия на управление на отпадъците****, която определя приоритетността при управление на отпадъците от гледна точка на най-добрата възможност за опазване на околната среда, предотвратяване на вредните въздействия върху нея и ефективно използване на ресурсите. ЗУО определя пет възможни начина за третиране на отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:*

Предотвратяването на отпадъци *е определено като мерки, които се предприемат преди веществата или предметите да се превърнат в отпадък, с което се намалява:*

а)*генерираното количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл (количествено предотвратяване);*

б)*съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите (качествено предотвратяване на отпадъците).*

Подготовка за повторна употреба *включва почистване, проверка и поправка на употребявани продукти, които са станали отпадък, така че да могат да се употребяват повторно (например поправка на електрическо оборудване, мебели и др., които след като са поправени, се продават като втора употреба). Подготовката за повторна употреба е вид оползотворяване на отпадъците.*

Рециклиране е начин за оползотворяване на отпадъците. *Общата идея при рециклирането е, че един материал бива преработван с цел да се променят неговите физико-химични свойства и това да позволи той да се употребява повторно за същите или за други цели. Конкретните дейности по управление на отпадъците, които се класифицират като рециклиране съгласно ЗУО, включват (но не само):*

- *рециклиране на материали - например на пластмасови продукти или компоненти в пластмасови материали, стопяване на отпадъчно стъкло в стъклени продукти, потреба на хартиени отпадъци в заводи за хартия и др. Рециклирането на материали: например пластмасови гранулирани и пелетизирани за екструдиране или формоване, натрошени отпадъци от стъкла, сортиране на отпадъци от хартия, отговарящи на критериите за края на отпадъка;*
- *производство на компост, отговарящ на критериите за качество на продуктите.*

Друго оползотворяване *е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване” съгласно ЗУО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране.*

Примери за друго оползотворяване са:

- *изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в Приложение II към ЗУО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в Приложение I към ЗУО;*
- *насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване.*

Обезвреждане *- депониране (дори когато сметищен газ се използва за възстановяване на енергия); изгаряне и съвместно изгаряне, които не отговарят на критериите, за да бъдат определени като оползотворяване (в случай на съоръжения, предназначени за изгаряне на*

твърди битови отпадъци, които не отговарят на определени критерии, с помощта на формулата за енергийна ефективност в Приложение II към ЗУО), насипни дейности, когато не отговарят на дефиницията за оползотворяване.

Като първа стъпка от анализа са идентифицирани основните права и задължения на община Брезник, произтичащи от нормативните актове.

Основни отговорности за общините по управление на отпадъците, произтичащи от ЗУО и подзаконовите нормативни актове към него

ЗУО и наредбите към него регламентираха широк спектър от отговорности за общините, в лицето на кмета на общината, основните от които са:

- *разработване на общинска наредба за управление на отпадъците и общинска програма за управление на отпадъците;*
- *осигуряване на съдове за битови отпадъци, събирането и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;*
- *почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии в населените места, предназначени за обществено ползване;*
- *избор на площадки, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци. Кметът предприема действия по възлагане и извършване на прединвестиционни проучвания за осигуряване на ново съоръжение за третиране на битовите отпадъци най-малко три години преди изчерпване обема на депото за битови отпадъци или изтичането на експлоатационния срок на инсталацията, за което уведомява съответната РИОСВ;*
- *организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от текуща ремонтна дейност от домакинствата. В новия закон отпада задължението на общините за осигуряване на депа за депониране на строителни отпадъци.*
- *разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и за поетапното постигане на целите на общината за повторна употреба и рециклиране на тези отпадъци;*
- *организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определянето на местата за разполагане предаване на масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, излезли от употреба*

моторни превозни средства и електронно и електрическо оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, отработени масла, излезли от употреба гуми);

- *организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци от бита и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане, като напр. опаковки от негодни препарати за растителна защита, използвани за градините на домакинствата, опаковки от химикали и препарати и стари такива и др.;*
- *разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъци, (в т.ч. за определянето на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на тези отпадъци и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане), както и за постигане за целите за намаляване на депонираните биоразградими отпадъци на общинските депа и постигане на целите за оползотворяване на биоотпадъците;*
- *осигуряването на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата, зелени отпадъци и други във всички населени места над 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;*
- *почистването от отпадъци на общинските пътища, вкл. техните сервитути, което е също нов ангажимент за всички собственици на пътища;*
- *определя изискванията към площадките за пунктовете за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките;*
- *осигуряването на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15 от ЗУО, както и информация относно мерките за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;*
- *поддържането на регистър на пунктовете за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община и на площадките, осигурени от общините за безвъзмездно предаване на битов отпадъци, което е също нов ангажимент за кметовете на общини;*
- *предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища, организиране на почистването им;*
- *съдействие за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;*
- *осигуряване на информация на обществеността по всички ангажименти на общината чрез интернет-страницата на общината, както и по друг подходящ начин и*

провеждане на информационни кампании за населението и бизнеса, свързани с разделното събиране на отпадъците;

- *организиране на събирането на данни и предоставяне на информация на НСИ, ИАОС, съгласно изискванията на Наредбата за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри;*
- *внасяне на отчисленията за следексплоатационни грижи за депата за битови отпадъци и за депониране на отпадъци в необходимия размер и срокове;*
- *предлагане за одобряване от Общинския съвет на такси за заплащане на услугите, предоставяни от общината, свързани с отпадъци;*
- *подготовка за и участие в заседанията на Общото събрание на РСУО и изпълнение на решенията на Общото събрание на РСУО;*
- *контрол на изпълнението на общинската наредба за управление на отпадъците в допълнение към контролните правомощия, които ЗУО предоставя на кмета на общината и по-конкретно контрол върху:*
- *дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;*
- *дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;*
- *площадките за дейностите с отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ);*
- *спазването на други изисквания, определени с наредбата по чл. 22.*

ЗУО определя и размера на глобите, които кметовете или оправомощени от тях лица могат да налагат на основание на ЗУО.

С приемането на Закона за управление на отпадъците към общините се поставиха конкретни задължения, свързани с рециклирането и оползотворяването на битовите отпадъци, както и конкретни изисквания за управление на строителните отпадъци.

Това са и най-големите предизвикателства за общините при управление на отпадъците за периода до 2035 г.

ЗУО и наредбите по прилагането му поставят конкретни количествени цели, които общините следва да изпълнят поетапно до 2035 г. както следва:

- *най-късно до 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци, а именно:*

- 31 декември 2021 г. – 51 на сто;

- 31 декември 2022 г. – 52 на сто;

- 31 декември 2023 г. – 53 на сто;

- 31 декември 2024 г. – 54 на сто;

- 31 декември 2025 г. – 55 на сто

- *най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;*
- *най-късно до 31 декември 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци;*
- *най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло), а именно:*

- *до 31 декември 2025 г. – най-малко до 50 на сто от общото им тегло;*
- *до 31 декември 2030 г. – най-малко до 30 на сто от общото им тегло.*

Целите се изпълняват от общините в РСУО, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на съответната регионална система.

Системите за третиране на строителни отпадъци осигуряват най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторната им употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, включително при насипни дейности, чрез заместване на други материали с отпадъци в количество не по-малко от 70 на сто от общото им тегло, от което се изключват материали в естествено състояние, определени с код 17 05 04 от списъка на отпадъците съгласно Решение 2000/532/ЕО.

В съответствие с европейските практики и политика, с оглед стимулиране и ускоряване на процесите на рециклиране и оползотворяване на отпадъците държавата въведе икономически инструменти. Такъв инструмент са паричните отчисления за депониране на отпадъците, въведени чрез ЗУО, които стимулират общините да прилагат по- високите нива в йерархията за управление на отпадъците.

Размерът на отчисленията е нормативно определен и нараства в годините както следва:

- *за депата, които отговарят на нормативните изисквания*

2013 г.	*2014 г.*	*2015 г.*	*2016 г.*	*2017 г.*	*2018 г.*	*2019 г.*	*2020 г.*	*2021 г.*	*2022 г. и всяка следваща година*
15 лв./т	*22 лв./т*	*28 лв./т*	*36 лв./т*	*40 лв./т*	*45 лв./т*	*57 лв./т*	*69 лв./т*	*82 лв./т*	*95 лв./т*

- *за депата, които не отговарят на нормативните изисквания, отчисленията се заплащат в двоен размер, освен ако не отговарят на едно от двете условия, посочени в § 4 от допълнителните разпоредби на Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците.*

Освобождаването от отчисленията за депониране представлява много съществен стимул за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци от общините и по-конкретно:

- *При изпълнение на целите за отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци.*
- *При изпълнение на целите за биоразградимите и за биоотпадъците, общините се освобождават от заплащане на 50% от отчисленията за депониране на отпадъци.*
- *Ако общините изпълнят двата вида цели, те се освобождават на 100% от заплащане на отчисленията за депониране.*
- *При неизпълнение на изискванията за осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци за населени места над 10 000 ж. до средата на 2014 г. отчисленията за депониране се увеличават с 15%.*

За депониране на строителни отпадъци се заплащат отчисления в същите размери както, посочените по-горе за битови отпадъци.

Закон за местните данъци и такси

Определя местните данъци и такси, включително такса „Битови отпадъци", приходите от която постъпват в общинския бюджет.

Размерът на таксата трябва да се определя за всяка услуга поотделно:

- *сметосъбиране и сметоизвозване;*
- *обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения;*
- *чистота на териториите за обществено ползване*

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

- *осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;*
- *събиране, включително разделно, на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;*

- *проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от ЗУО;*
- *почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.*

Размерът на таксата се определя в левове според количеството на битовите отпадъци

Когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет. През 2014 г. бяха приети промени в закона, с които не се допуска тази пропорционална основа да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена. В тази връзка до 30 март 2015 г.

Министерският съвет съвместно с Националното сдружение на общините в Р България следваше да разработят методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне размера на таксата за битови отпадъци.

След неколкократни отлагания в закона последната фиксирана дата за новите промени е 01.01.2022 г.

3. Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на Община Брезник

Важна предпоставка за решаване на въпросите от местно значение, в това число и управлението на отпадъците, е създаването на законосъобразна и целесъобразна нормативна уредба от органите на местното самоуправление.

ЗУО определя минималните изисквания за съдържание на общинските наредби за управление на отпадъците, които трябва като минимум да уреждат:

- *условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, включително биоразградими (в т.ч. и биоотпадъци) и опасни битови отпадъци;*
- *условията и реда за създаването и функционирането на системите за разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали, включително образувани такива отпадъци от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради и населените места, за които се въвеждат тези системи;*

- *условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци и от разрушаване на сгради, в т.ч от ремонтната дейност на домакинствата;*
- *условията и реда за изхвърлянето, събирането, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на масово разпространени отпадъци /отпадъци от опаковки; излезли от употреба моторни превозни средства и електронно и електрическо оборудване; излезли от употреба батерии и акумулатори; отработени масла; излезли от употреба гуми;*
- *изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките /отнася се до пунктовете за предаване на посочените отпадъци в рамките на населените места, известни сред населението и като пунктове за вторични суровини/, изискването за поддържане на публичен регистър от общината с точното местоположение и какви отпадъци приемат, работно време и т.н. Това са изисквания, например, свързани с местоположението на тези пунктове – в определени зони, обозначенията на тези пунктове и други технически изисквания, работно време, какви отпадъци се приемат и др.;*
- *условията за предаване на отпадъци на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други в населените места над 10 000 жители, както и населените места, за които общините доброволно осигуряват такива площадки, ако са под 10 000 жители;*
- *заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на ЗМДТ.*

В Наредбата за управление на отпадъците по чл.22 от ЗУО, одобрена от общинския съвет, общините следва да разпишат и разширят обхвата на контролните правомощия на контролните звена на общините, като включат в този обхват контрол за спазване на допълнителните към ЗУО изисквания, които са включили в общинската наредба.

Освен посочените по-горе минимални изисквания за съдържание на общинските наредби по чл.22 от ЗУО, общините могат да включат детайлизирането и уреждането на широк кръг въпроси от компетенции на общините, свързани с отпадъците и
чистотата, произтичащи от ЗУО и други закони.

Основният нормативен акт, регламентиращ обществените отношения, свързани с управлението на отпадъците на територията на община Брезник , е ***Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Брезник,*** *в нея са регламентирани*

както правата и задълженията на физическите и юридическите лица свързани с екологосъобразното управление на отпадъците на територията на общината, така и тези на местната администрация.

В наредбата са изброени детайлно задълженията на кмета на общината, както и задълженията на физическите и юридическите лица. В отделни раздели са разписани условията и редът за създаването и функционирането на системите за събиране, включително разделно, на различните потоци битови отпадъци.

Други общински наредби с отношение към управлението на отпадъците на територията на община Брезник са:

- *Наредба за определянето на местните такси и цени на услуги на територията на община Брезник;*
- *Програма за опазване на околната среда на община Брезник;*
-

Основни изводи и препоръки

- *Законодателството относно управление на отпадъците, прието през последните години, поставя високи и конкретни изисквания към местните власти относно подобряване на йерархията на управление на потоците отпадъци, за които отговорност носят общините. Несправянето с тези задължения води до сериозни финансови последици за общините и съответно – за населението и бизнеса.*
- *Анализът на общинските наредби показва, че община Брезник има опит и традиции в разработването и прилагането на местна нормативна уредба по управление на отпадъците.*
- *Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Брезник изпълнява изискванията на ЗУО от 2012 г. за съдържание; подробно регламентира правата и задълженията на физическите и юридическите лица, отговорностите на кмета, изискванията към системите за разделно събиране на различни отпадъчни потоци, контрола за изпълнение на разпоредбите. Препоръчително е Наредбата да се допълни с текстове, регламентиращи задълженията на лицата, извършващи дейности по събиране и предаване за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, да предоставят данни в общината за събраните и предадени количества отпадъци по ред, образец и периодичност, утвърдени със заповед на кмета на общината. Подобни разпоредби са от ключово значение, тъй като събирането на информация за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци е от съществено значение, за да може общината да докаже пред МОСВ изпълнение на целите – и съответно освобождаване от заплащане на отчисления за депониране по чл.64 от ЗУО*

4. Анализ на инфраструктурата по управление на отпадъци

Ключова предпоставка за нивото на рециклиране и оползотворяване на отпадъците и опазване на околната среда и човешкото здраве е подходящата като тип и капацитет инфраструктура. В тази връзка в настоящия раздел е направен обстоен анализ на наличната инфраструктура в община Брезник за потоците отпадъци, чието управление е от компетенциите на общината.

Информационни източници за анализа са програмни документи на национално ниво, информация, публикувана от МОСВ, ИАОС, РИОСВ - София, както и информация, налична в община Брезник.

Анализът на инфраструктурата търси отговор на следните основни въпроси:

- *Какви са настоящата ситуация и тенденциите по отношение на осигуряване от общината на инфраструктура за отпадъци;*
- *Осигурената, изградена и в процес на изграждане инфраструктура, която обслужва или би могла да обслужва община Брезник на нейна територия и в РСУО - Перник, достатъчна ли е за третиране на отпадъците в съответствие с нормативните изисквания и за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците;*
- *Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и прилагане на йерархията на управление на отпадъците в общината.*

В края на анализа са направени основни изводи и препоръки, с цел идентифициране на необходимите мерки по отношение на инфраструктурата за отпадъците.

Анализът е направен и в контекста на нивото на развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъците като цяло в българските общини.

Конкретните данни очертават следните тенденции:

- *Проучванията и изводите в НПУО 2020-2028 г. показват, че е изградена и продължава да се изгражда мащабна инфраструктура за екологосъобразно третиране на битовите отпадъци и на други потоци отпадъци, и РСУО и общините са осигурени с модерна техническа инфраструктура, финансирана основно от ОПОС, националния бюджет, бюджета на общините и ПУДООС.*
- *Към 2020 г. са изградени и функционират всички депа за управление на отпадъците на регионален принцип (51 броя), с изключение на два региона, в които депата са в процес на изпълнение и които са намерили временно решение за третиране на отпадъците в съответствие с изискванията. Един регион е намерил решение за третиране на отпадъците в частна инсталация.*

- *Към 2018 г. 41 общини изпълняват заложените цели по чл. 31, ал. 1 от ЗУО.*
- *Голяма част от общините са добре обезпечени със съдове за смесени битови отпадъци. Съдовете за разделно събиране на отпадъци почти изцяло са собственост на организациите по оползотворяване и към момента липсва достатъчна за анализ информация за техния брой и обем.*
- *Все още е голям делът на депонираните отпадъци, което обуславя необходимост от изграждане на допълнителни клетки на депата.*
- *От страна на общините не се предприемат навреме действия за осигуряване на достатъчен капацитет за депониране на отпадъците.*
- *С цел спазване изискванията на чл. 21, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците, кметовете на общините от регионалните сдружения трябва своевременно да предприемат действия по възлагане и извършване на прединвестиционни проучвания за изграждане на ново съоръжение/я за третиране на битовите отпадъци най-малко три години преди изчерпване обема на депото за битови отпадъци или изтичането на експлоатационния срок на инсталацията.*
- *В много малко общини са въведени в експлоатация инсталации за рециклиране на битови биоотпадъци и за производство на компост или за преработване и оползотворяване на биоразградими битови отпадъци чрез механично биологично третиране.*
- *Повечето общини са осигурили площадки за населените места над 10 000жители за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци чрез сключване на договори с фирми, притежаващи разрешителни по ЗУО. На практика обаче, няма модерни, добре функциониращи площадки за приемане на широк спектър от разделно събраните отпадъци, в т.ч. ЕГО, опасни отпадъци от бита и др*
- *В ограничен брой общини и РСУО има инсталирани съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци, на много места отпадъците се депонират. В някои общини използват строителните отпадъци за запълване на негативни форми на стари кариери и минни обекти с цел техническата им рекултивация.*
- *99.8% от населението на страната е обхванато от системите за организирано сметосъбиране и сметоизвозване, като покритието със съдове за събиране на смесени битови отпадъци и техника за извозването им е достатъчно, но се констатира напреднала амортизация на тази техника*

Основни изводи и препоръки

Основните изводи и препоръки за състоянието на инфраструктурата за събиране, транспортиране и третиране на битовите и строителните отпадъци са основата за формулиране на препоръките за развитието на тази инфраструктура и на съответните мерки в програмата за управление на отпадъците:

- *Община Брезник осигурява необходимите съдове и техника за извозване на смесените битови отпадъци.*
- *Общината е осигурила контейнери и техника за разделно събиране и извозване на битовите отпадъци от опаковки чрез сключване на договор с организация за оползотворяване „ЕКО ПАРТНЪРС БЪЛГАРИЯ“ АД – „Организация по оползотворяване „, която осигуряват за своя сметка необходимата инфраструктура.*
- *Както в почти всички общини в страната, общината не е осигурила съдове за разделно събиране на други битови биоотпадъци (градински, хранителни и други). Препоръчително е осигуряване на съдове и въвеждането на система за разделно събиране на биоотпадъци с оглед намаляване на количеството извозвани и депонирани на регионалното депо от тези потоци отпадъци.*
- *Община Брезник има разработен работен проект за Изграждане на център за окончателно обезвреждане на строителни и инертни отпадъци за нуждите на община Брезник, в ПИ с идентификатор 06286.60.8, м.Чифлик, гр.Брезник с площ 30 417 т2.*
- *Общината следва да предприеме действия съвместно с други общини от регионалното сдружение за осигуряване на инфраструктура и начини за оползотворяване и рециклиране на хранителните отпадъци.*
- *Община Брезник има сключен договор с фирма за оползотворяване и обезвреждане на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата.*

5. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване

Съгласно издадена Заповед №РД-15/03.02.2016г. на директора на Регионална инспекция по околната среда и водите, гр.Перник, депото за неопасни отпадъци, находящо се в землището на гр. Брезник, м.“Чифлика“, община Брезник е с преустановена експлоатацията.

До края на 2021год. ще приключи изпълнението на дейностите по техническа рекултивация по Проект № BG16M1OP002-2.010-0046 „Закриване и рекултивация на

общинско депо в община Брезник, определено за закриване, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело С-145/14 - Брезник", по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16M10P002-2.010 „Рекултивация на депа за закриване, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело С-145/14" по приоритетна ос 2 „Отпадъци" на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г."

Чрез реализирането на проекта ще се постигне елиминиране на рисковете за околната среда и човешкото здраве, произтичащи от движението и разпространението на замърсяване на територията на депото и извън него.

Крайните резултати са постигнати - почистени замърсени терени извън проектното тяло на рекултивираното депо, - укрепване и запечатване на тялото на сметището. Предстои извършването на биологична рекултивация, чиято основна защитна функция е свързана с противодействието на водната и ветрова ерозия, причинена от повърхностните води и откосите на депата. Биологичната рекултивация има за цел окончателно възстановяване на терените като естествени природосъобразни ландшафти.

С въвеждане на организирано сметосъбиране на 100%, в общината изхвърлянето на битови отпадъци на нерегламентирани места е сведено до минимум. Появяват се частични замърсявания от строителни отпадъци при строителни и ремонтни дейности.

6. *Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците*

Информирането на обществеността и бизнеса за необходимостта и ползите от намаляване на количеството генерирани отпадъци и разделното събиране на отпадъците има ключово значение за успеха и постигане на целите на общинската политика за отпадъците в съответствие с йерархията за тяхното управление.

Има работещ „телефон" за връзка с гражданите и електронна поща, на които те имат възможност да подават сигнали и да получават информация по всички въпроси, свързани с опазване на околната среда, в т.ч. и такива, свързани с управлението на отпадъците.

Общината поддържа на интернет страницата си в която публикува систематизирана информация, включително във връзка с управление на отпадъците. Този подход улеснява достъпа на гражданите до полезна информация за отпадъци